

Miljöbokslut 2024

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Inledning.....	7
1.1 Syfte och metod	7
2 Klimatneutral kommun 2035	8
3 Robusta ekosystem.....	32
4 Ren och giftfri vardag.....	43

Sammanfattning

Gävle kommun strävar efter att bli klimatneutral år 2035 och har satt upp mål för att minska växthusgasutsläpp från transporter, energi, industri, avfall, jordbruk och konsumtion. Mellan 2021 och 2022 minskade utsläppen med 6 %, främst på grund av pandemin som påverkat resandet. I relation till Gävles koldioxidbudget, som talar om hur mycket vi kan släppa ut per år under denna period, överskrider budgeten med 118 kiloton efter två år. Transportsektorn står för 70 % av utsläppen, och trots pandemins effekt på flygresor och kollektivtrafik, behövs långsiktiga insatser för att minska biltrafik och öka kollektivtrafikens framkomlighet.

Gävle kommun fortsätter förbättra och utveckla nya gång- och cykelvägar och att arbeta med beteendepåverkande åtgärder. De lokala mätningarna visar dock att cykling och gång har minskat något under året. Energieffektiviseringar i kommunala byggnader pågår, och mer solenergi har installerats. Gävle kommun strävar efter att nå ett mål med 10 %-mål förnybar energi från solceller.

Kommunens arbete för biologisk mångfald och vattenkvalitet fortsätter, bland annat planeras nya naturreservat och åtgärder för att förbättra vattenstatus i våra sjöar och vattendrag. Projektet klimatanpassning fortsätter med flera olika delprojekt för att minska översvämningsrisker, stärka kommunens förmåga att hantera översvämningar samt kommunikativa insatser.

För hållbar livsstil och mat har Gävle ökat inköpen av ekologiska och mindre klimatpåverkande livsmedel, men målen för ökad livsmedelsproduktion och närproducerat går bakåt. Avfallshantering och återvinning förbättras med satsningar som fastighetsnära insamling, ökad insamling av matavfall och matfett som kan användas till biobränsleproduktion och insamling av återbrukat byggmaterial. Kommunens arbete går framåt för att minska buller och luftföroreningar.

Sammanfattningsvis gör Gävle framsteg inom flera områden och det har skett en positiv utveckling för 9 mål och en negativ utveckling för 2 mål.

Vi står inför fortsatta utmaningar, särskilt när det gäller att minska transporter, stärka statusen i våra vattendrag, förstärka den biologisk mångfalden och att öka den lokala livsmedelsproduktionen.

Målbedömning sammanfattning

I följande tabeller beskrivs vilken målstatus respektive mål har. Trendpilen visar om det skett någon förändring jämfört med året innan.

Klimatneutral kommun 2035 (Transporter, Energi, Byggnader och Konsumtion).		
Mål	Bedömning	Trend
1. Gävle kommun är klimatneutral 2035	■	→
2. Kollektivtrafikens marknadsandel ska fördubblas till 2030 jämfört med 2010, i förhållande till annat motoriserat resande.	■	→
3. Cykeltrafikens andel i Gävle kommuns geografiska område ska öka med 100 % fram till 2025, jämfört med 2012.	■	→
4. Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävles kommuns geografiska område ska vara fossilfria år 2030.	◆	→
5. Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100 % fossilfria 2025. Här ingår personbilar, lätta lastbilar, inklusive arbetsmaskiner och tunga fordon.	◆	→
6. Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att invånarnas och näringslivets koldioxidutsläpp från flygresor minskar med 30 % till 2030.	◆	↗
7. Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 30 % under perioden år 2018 till år 2025.	●	↗
8. Näringslivets och invånarnas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.	●	→
9. Energianvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 30 % effektivare till år 2030 jämfört med 2009.	●	→
10. Effektivkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ska byggas ut med 200 % till år 2035.	◆	↗
11. Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035.	◆	→
12. Produktionen av lokalt producerad biogas för drivmedel har ökat med 35 % från 2020 till 2025*	◆	↘
13. Invånarnas och näringslivets konsumtion och energianvändning (både inom och utanför Sveriges gränser) ska vara resurseffektiv och klimatmässigt hållbar.	■	→
14. I Gävle byggs och anläggs miljö- och klimatmässigt hållbart och det skapas förutsättningar för boende och verksamhetsutövare att leva miljömässigt hållbart.	◆	→

*Målet att öka biogasproduktionen med 35 % från 2020 till 2025 i den befintliga biogasanläggningen har visat sig vara realistiskt utifrån den nuvarande anläggningens produktionskapacitet. Produktionen i den befintliga anläggningen har i princip nått sitt tak.

Robusta ekosystem (Natur, Vatten, Ekosystemtjänster och Klimatanpassning).		
Mål	Bedömning	Trend
1. Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden.	◆	↗
2. God status i alla vattenförekomster.	■	→
3. Robust vattenförsörjning.	◆	→
4. Gävle kommun arbetar aktivt med att minska påverkan från förorenade områden.	■	→
5. Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.	◆	→

Ren och giftfri vardag (Kretslopp, Matens miljöpåverkan, Kemikalier, Ren luft och buller)		
Mål	Bedömning	Trend
1.Alla invånare ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling år 2030.	♦	→
2.Alla kommunala skolor och förskolor ska ha uppnått certifieringen Grön Flagga och/eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling senast år 2025.	♦	↘
3.Hållbar och klimatsmart mat.	♦	→
4.Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030.	■	→
5.Bibehållen jordbruksareal i kommunen.	♦	↗
6.Mängden hushållsavfall per invånare i Gävle kommun (matavfall, restavfall, tidningar, förpackningar och grovsopor) ska minska med 20 procent från år 2015 till år 2025.	●	↗
7.Minst 70 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns år 2025.	♦	→
8.Användningen av plast ska vara hållbar – mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna.	♦	→
9.Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren utemiljö ska öka.	●	→
10.Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.	♦	↗
11.Negativa effekter av buller ska minska.	♦	↗
12.Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att den totala körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 20 % per invånare jämfört med 2018.	♦	↗
13.Den totala körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 30 %, jämfört med 2018.	♦	→
14.Invånarnas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska.	♦	→
15.Varor och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara.	♦	→

Kretsloppssplan uppföljning sammanfattning

Målområde Förebyggande av resursslöseri		
Mål	Bedömning	Kommentar
Förebygga Matsvinn	●	Årlig matsvinnsmätning
Förebygga funktionellt livsmedelssvinn	◆	Stöd till Matakuten
Förebygga engångsartiklar av plast	◆	Krav i upphandlingar
Förebygga bygg- och rivningsavfall	◆	Återbruk byggmaterial
Förebygga elavfall	◆	insamling elektronik
Förebygga hushållsavfall	◆	ingår i Gästrikre återvinnarens uppdrag
Målområde Minska gifter i kretsloppet		
Inget farligt avfall i restavfall	◆	Plockanalys Gästrikre återvinnare
Farligt avfall från verksamheter	◆	Miljötillsyn
Upphandla produkter utan farliga ämnen	◆	Krav i upphandlingar
Målområde Återanvända		
Mer grovavfall till återbruk via återvinningscentraler	◆	Pilot Gästrikre återvinnare
Använda och köpa in begagnade produkter	◆	Möbelpoolen
Återanvändning och reparation av saker (förstudie/pilot)	●	Förstudie Ökad cirkularitet 2021
Återanvändning och reparation av bygg- och rivningsavfall (förstudie/pilot)	●	Förstudie Ökad cirkularitet 2021
Reparation av textil/arbetskläder	◆	Pilotprojekt GÅ
Målområde Återvinna		
Öka sortering och återvinning av matavfall	◆	ingår i Gästrikre återvinnarens uppdrag
Öka sortering och återvinning av förpackningar och tidningar	◆	ingår i Gästrikre återvinnarens uppdrag
Efterfråga återvunnen plast	◆	Krav i upphandlingar
Ta fram slamstrategi eller motsvarande	◆	Pågående arbete Gästrikre vatten
Öka sortering och återvinning av textil	◆	ingår i Gästrikre återvinnarens uppdrag
Målområde Hålla rent och snyggt		
Ökad trygghet		Saknar underlag för bedömning
Fler deltagare i skräpplockardagar	●	Arbetas med kontinuerligt
Antalet skräpföremål ska minska (skräpmätning)	◆	Arbetas med kontinuerligt
Fler hållbara event	◆	Arbetas med kontinuerligt

1 Inledning

Kommunfullmäktige i Gävle kommun antog år 2013 det första miljöstrategiska programmet för kommunen. Gävle kommuns miljöstrategiska program är ett kommunkoncernövergripande styrdokument som ska stärka arbetet med att nå det kommunövergripande målet "En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun" som Gävle kommun har antagit. Programmet reviderades år 2019 och det reviderade programmet antogs år 2020 av Kommunfullmäktige och det är gällande nu.

Det Miljöstrategiska programmet är indelat i tre målområden:

- Klimatneutral kommun 2035
- Robusta ekosystem
- Ren och giftfri vardag

Gävle kommuns miljöstrategiska program följs årligen upp i ett så kallat miljöbokslut. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att följa upp, samordna och stödja processer som ökar måluppfyllelsen i koncernen utifrån det miljöstrategiska programmet och miljöbokslutet.

Uppföljning av Gävle kommuns kretsloppssplan är integrerad i miljöbokslutet. Mål och åtgärder från kretsloppsplanen är märkt med kursiverad text i detta miljöbokslut.

1.1 Syfte och metod

Syftet med Gävle kommuns miljöbokslut är att ge vägledning för fortsatt planering för måluppfyllelse och genomförande av det Miljöstrategiska programmet.

Miljöbokslutet visar på utvecklingen av det Miljöstrategiska programmets tre målområden: Klimatneutral kommun, Robusta ekosystem samt Ren och giftfri vardag.

Miljöbokslutet innehåller:

- Uppföljning av cirka 60 utvalda indikatorer.
- Åtgärder som genomförts under året som bidragit till måluppfyllelsen. De har samlats in från Gävle kommun koncernens sektorer, bolag och förbund.
- Målanalys. Målanalysen grundar sig på vad indikatorerna visar, de genomförda åtgärderna och avvägningar utifrån vilken rådighet kommunen har för att påverka målet. Representanter från sektorer, bolag och förbund deltar i målanalysarbetet.

Mål bedöms som grönt, gult eller rött.

Grön: Arbetet bedrivs på ett sätt som kommer att leda till full avsedd måluppfyllelse.

Gul: Arbetet har påbörjats och kommer att nå avsedd måluppfyllelse men ytterligare insatser krävs.

Röd: Arbetet har inte påbörjats eller trenden går åt fel håll. Det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att målet ska uppnås i tid.

Mål bedöms även med trendpilar som visar utvecklingen år 2024 jämfört med år 2023.

↗ = Positiv utveckling

→ = Samma utveckling som föregående år

↘ = Negativ utveckling

2 Klimatneutral kommun 2035

Målområdet Klimatneutral kommun 2035 omfattar utsläpp av växthusgaser från transporter, energi, arbetsmaskiner, industri, avfall, jordbruk. Gävle har också ett mål för de konsumtionsbaserade utsläppen utöver dessa områden men de utsläppen ingår inte i den nationella emissionsdatabasen.

Målområdet innehåller 14 mål.

De totala utsläppen av växthusgaser har minskat med 6 % mellan 2021–2022, vilket är den senaste data som finns tillgänglig i den nationella emissionsdatabasen. Resultatet påverkades av pandemin som fortfarande pågick under 2022 och särskilt påverkade samhällets resande. I relation till Gävles koldioxidbudget för 2020–2040, som talar om hur mycket vi kan släppa ut per år under denna period, överskrider budgeten med 118 kiloton efter två år.

Transporter

Utsläppen från transportsektorn minskade med ca 11% mellan 2021 och 2022 till följd av pandemin men står fortfarande för cirka 70 % av utsläppen tillsammans med arbetsmaskiner i Gävle. Utsläppen är svåra att komma åt eftersom en kombination av kraftfulla styrmedel både lokalt och nationellt behövs.

Utsläppen från flygresor nationellt minskade under pandemin och ligger fortfarande på en lägre nivå än före pandemin. Flygresorna internt har minskat kraftigt i jämförelse med året innan. Förstärkt arbete med implementering av Gävle kommuns resepolicy har bland annat lett till minskningen.

Möjligheterna att tanka och ladda sin bil förnybart är goda i Gävle kommun och för att möjliggöra för ytterligare tankstationer har en utredning för att ändra detaljplan utretts under året.

Lokalt har en ny parkeringspolicy och nya nivåer på taxor beslutats under året. För att kraftsamla och få till ett mer systematiskt arbete med transportfrågorna behöver aktiviteter och ansvar och beslutsprocesser tydliggöras, detta arbete är nu påbörjat.

För att minska utsläppen från transporter behövs satsningar för att begränsa persontrafiken i tätorten och detta kan kompletteras med infarts- och pendlarparkeringar i alla väderstreck. Vid nyetableringar av större bostadsområden som kräver ny detaljplan behövs ett aktivt arbete med mobilitetsfrågor. Fortsatt utveckling av befintliga externa handelsområden driver på ökad trafik från bil.

Kollektivtrafik

Resandet med kollektivtrafik minskade jämfört med basåret. Marknadsandelen var 15%, jämfört med 16% 2010. X-trafik anger byte av leverantör av trafiken som en orsak. Andra tänkbara orsaker är prishöjningar och turtäthet samt att inga förbättringar i framkomligheten för kollektivtrafiken skett.

Under året har flera hållplatser byggts om, inklusive Triangeln, HjälpSAM och Sjöäng, och ett nytt hållplatsläge har etablerats på Södra Skeppsbron vid Godisfabriken. Bussåkarutbildning för fjärdeklassare på Staffansskolan och Hemlingborg har genomförts inom projektet "Hit och dit - barn i trafik". Kultur har ökat samordningen av busstransporter för skolklasser inom Kulturtrappan.

Cykling

Cyklingen har minskat jämfört med 2018. Antalet resor med cykel är färre men den genomsnittliga resan är längre enligt statistik från Google Environment insight.

Nya gång- och cykelbanor har byggts på flera platser, Rågångsvägen, Första Tvärgatan (genom Godisfabriken), Rålskatan (Järnvägmuseet), Folkparksvägen (Gavlehov Västra). Mobilitetshuset Magasinet. Flera passager och andra trafiksäkerhetsåtgärder för ökad framkomlighet har också genomförts. Gävle kommun kom på andra plats i Cykelfrämjandets Kommunvelometer.

För att främja cykling och gång har Gävle kommun genomfört beteendepåverkande åtgärder som Vintercyklisten, Cykeltrampet, cykelvänlig arbetsplats och riktade insatser mot elever.

Relativt få cykelåtgärder har genomförts under året. Det finns tydliga planer på vad som behöver göras för att främja cyklingen med det saknas medel att genomföra dessa.

Energi

Utvecklingen i kommunkoncernen är i linje med energieffektiviseringsmålet.

Gävle Energi har haft effektfrågan som ett fokusområde under 2024. Flera åtgärder är genomförda hos bolagen, till exempel testar GFAB AI styrning på temp/CO2 i sex byggnader. En del solenergi har installerats under 2024, det är fortfarande en bit kvar till att nå 10 % målet.

Gävle Energi har byggt laddplatser för tung trafik vid Gävle Hamn och Forsbacka med full finansiering från Energimyndigheten. Dessa är del av Energimyndighetens satsning att skapa ett heltäckande laddinfrastruktur nät för tyngre trafik och skapar möjlighet för våra åkerier att ställa om.

För att öka produktionen av fossilfria drivmedel har Gästrike återvinnare infört separat insamling av matfett på återvinningscentralerna, vilket nu används för biobränsleproduktion i stället för förbränning. Gästrike återvinnare har testat avemballering av förpackat livsmedelsavfall från butiker för att underlätta sorteringen av bioavfall enligt nya krav.

Under 2024 erhöll Gävle Energi och Billerud ett ekonomiskt stöd på 9,2 miljoner kronor från Energimyndigheten via Industriklivet för en förstudie kring en framtida värdekedja för koldioxidavskiljning (Bio-CCS) vid Billeruds bruk och Bomhus Energis panna i Gävle.

Energi- och klimatrådgivarna i Sverige har under 2024 haft i uppdrag att fokusera på företagsrådgivning samt energiberedskap. Kontakten med näringslivsavdelningen, enheten för säkerhet och beredskap och bygglovsenheten har i och med det stärkts.

Konsumtion

Det saknas ny statistik sedan 2022 nedbruten på kommunnivå (eller på nationell nivå) för de konsumtionsbaserade utsläppen.

Kommunen ställer regelbundet krav på miljö- och klimatprestanda i upphandlingar men saknar bra system för att sammanställa i hur stor utsträckning det sker eller med vilken effekt.

För att kartlägga kommunkoncernens egna konsumtionsbaserade utsläpp behöver vi börja efterfråga klimatdata från leverantörer. Denna data blir alltmer tillgänglig.

Byggnade

Utsläppen från byggnation är till stor del konsumtionsbaserade och inget vi kan följa upp i dagsläget. Eftersom kommunen har stor rådighet över utsläppen från byggnation för både det vi själva bygger och som byggs på kommunens mark så är det ett prioriterat område i klimatfärdplanen.

Under året har det har arbetats fram riktlinjer för hållbar exploatering inklusive rutiner för effektkrav för klimatpåverkan. Gävle klimatavtal lanserades och fyra arbetsgrupper har startats inom bygg och anläggning (hållbarhet i tidiga skeden, arkitektforum, återbruk av byggmaterial och fastighetsforum för energieffektivisering) Vi har ställt klimatkrav för första gången vid försäljning av verksamhetsmark i Ersbo och Hemlingby. Dessa åtgärder skapar viktiga förutsättningar för att minska utsläppen i bygg- och anläggningsprojekten i Gävle.

Gavlegårdarna och Gavlefastigheter har byggt totalt 37 byggnader enligt kriterier för Miljöbyggnad silver. Gavlegårdarna tar stora steg framåt kring återbruk där man inför rivningen av 120 lägenheter har genomfört en återbruksinventering och sedan praktiserat riktlinjerna för återbruk. Allt material katalogiseras i ett digitalt system för att sedan användas internt.

Ett system för uppföljning behöver utvecklas för att underlätta insamlandet av klimatdata från entreprenörer så att vi kan följa upp dem krav vi ställer på ett effektivt sätt.

2.1 Gävle kommun är klimatneutral 2035.

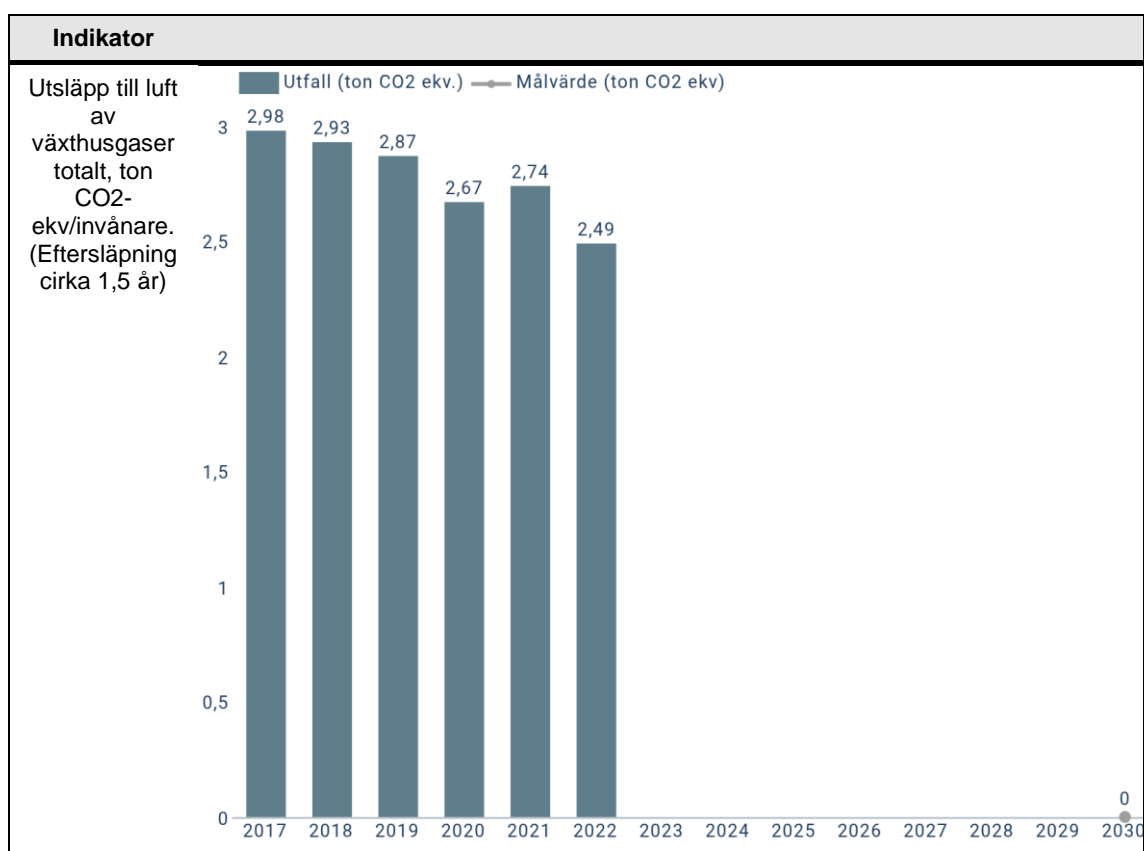

Målanalys

Målet bedöms rött. År 2023 bedömdes målet som rött.

Statistik saknas för 2023 och 2024.

Under år 2022 har det skett en minskning jämfört med år 2021, från 2,79 ton CO₂-ekvivalenter/invånare till 2,49 ton CO₂-ekvivalenter/invånare år. Sedan målet började följas har det skett en minskning men inte i den utsträckning som krävs för att nå målet.

2.2 Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommuns geografiska område skall fördubblas till 2030 jämfört med 2010, i förhållande till annat motoriserat resande.

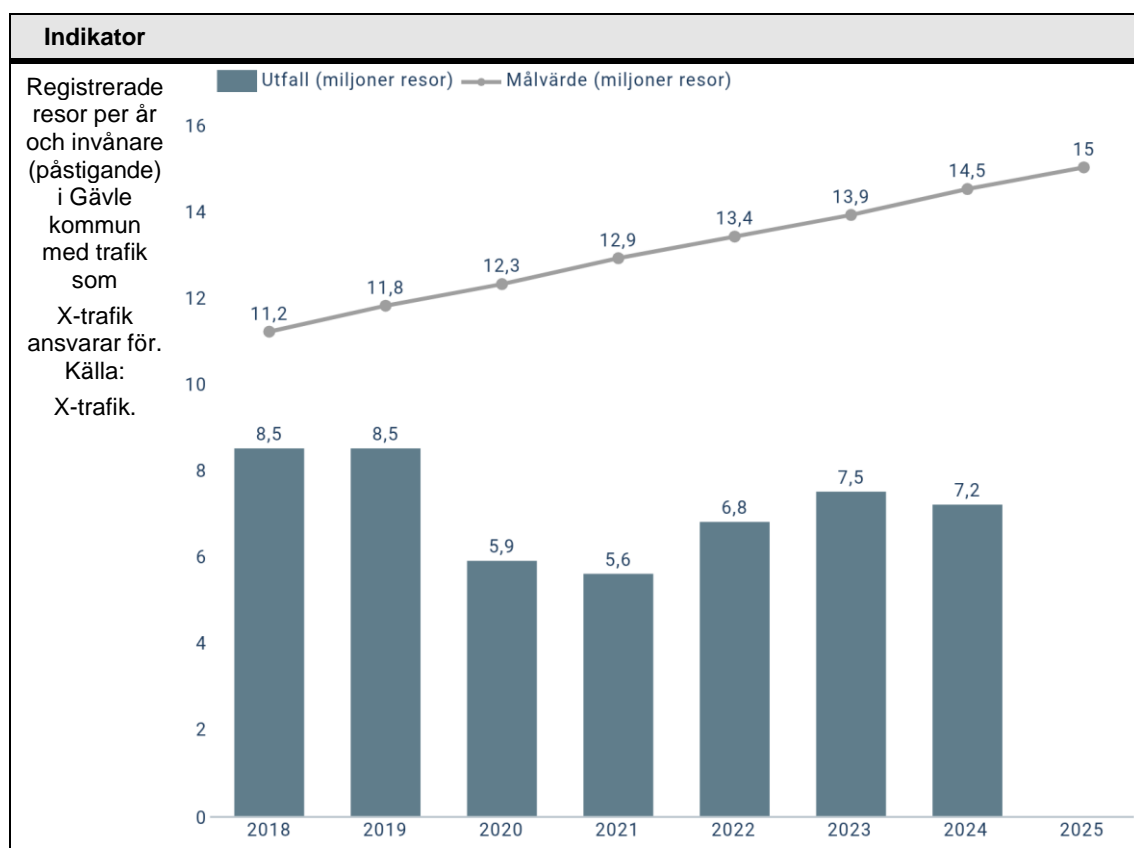
Målanalys

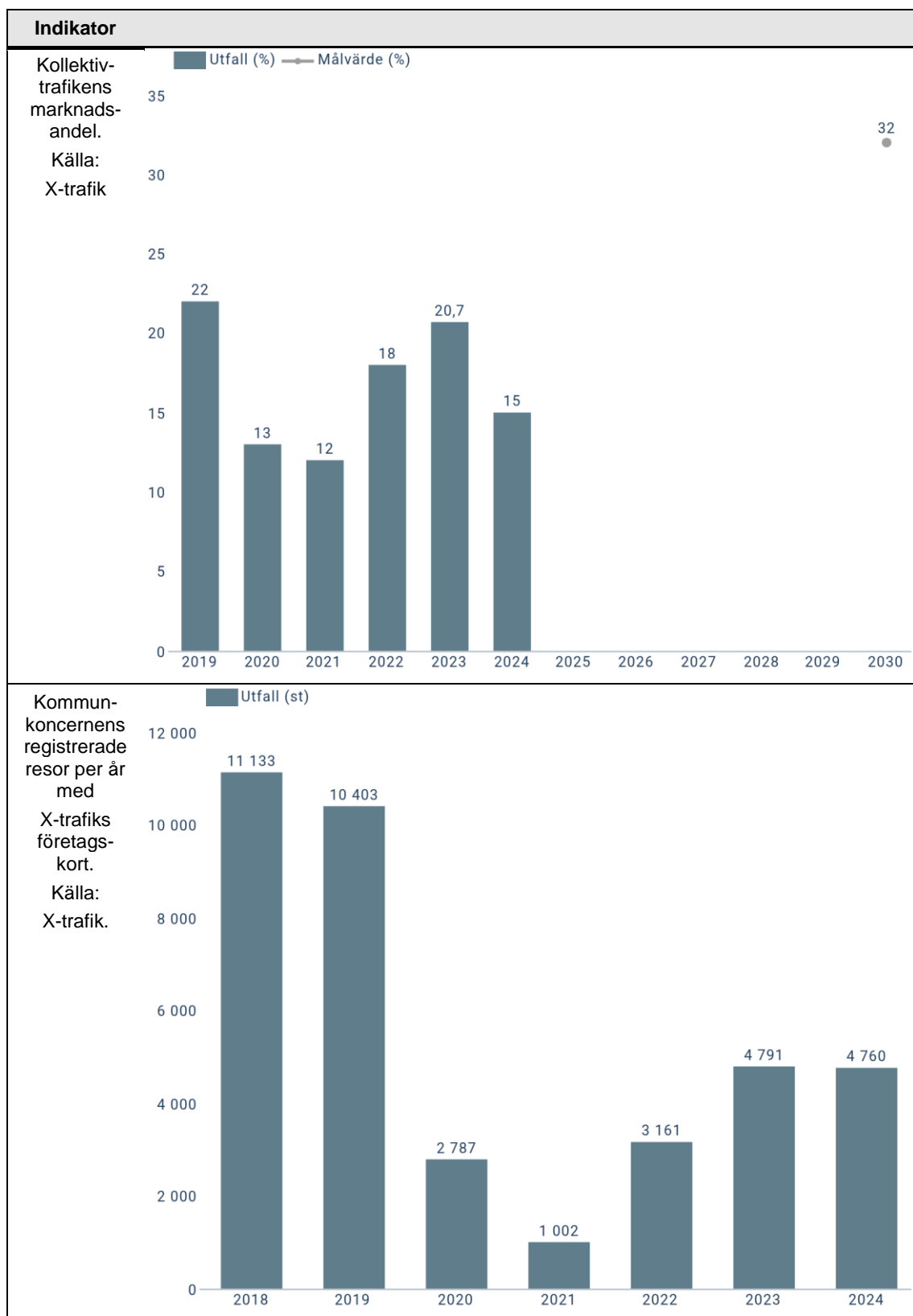
Målet bedöms rätt. År 2023 bedömdes målet som rätt.

Under 2024 har det skett en minskning av det kollektiva resandet jämfört med 2023, från 7,5 miljoner till 7,2 miljoner resor.

Jämfört med basåret 2018 som var 8,3 miljoner resor är det nu ännu längre från målvärdet 15 miljoner resor med målår 2025.

Bedömningen är att stora insatser måste till för att målet ska nås.

2.3 Cykeltrafikens andel i Gävle kommuns geografiska område ska öka med 100 % fram till 2025, jämfört med 2012.

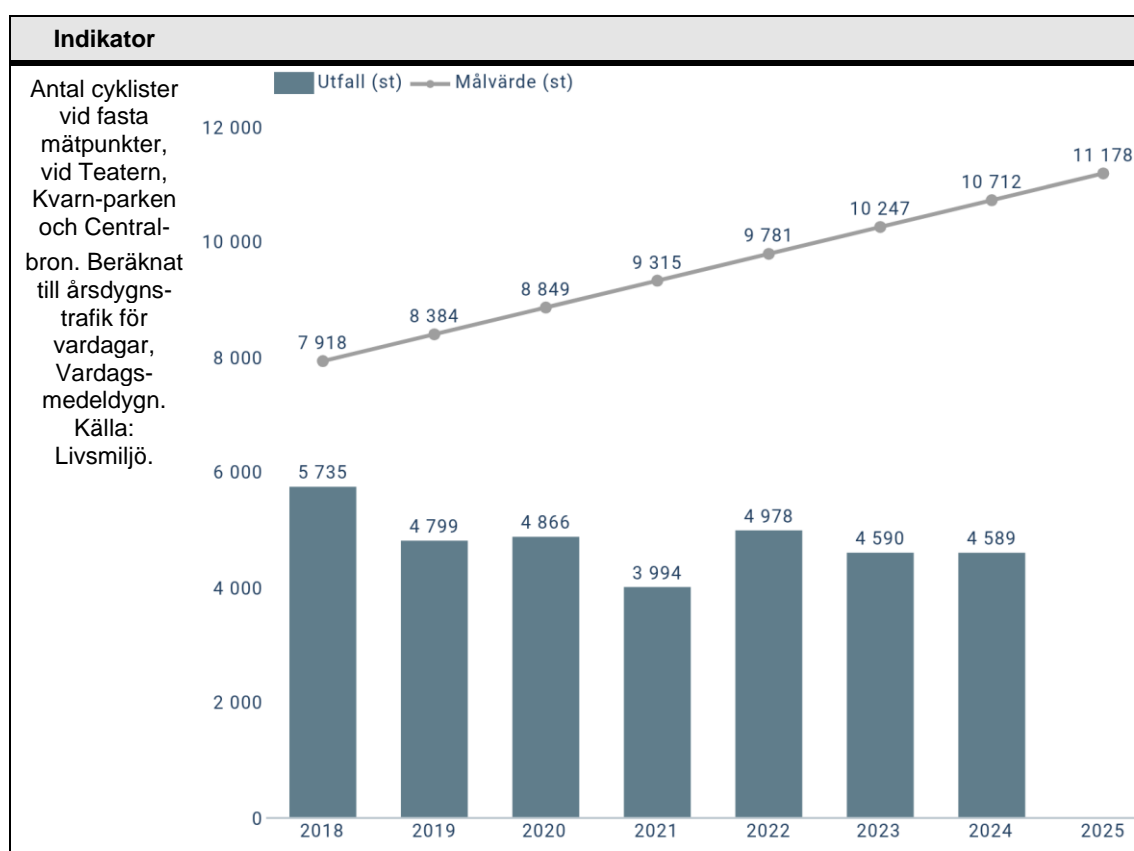
Målanalys

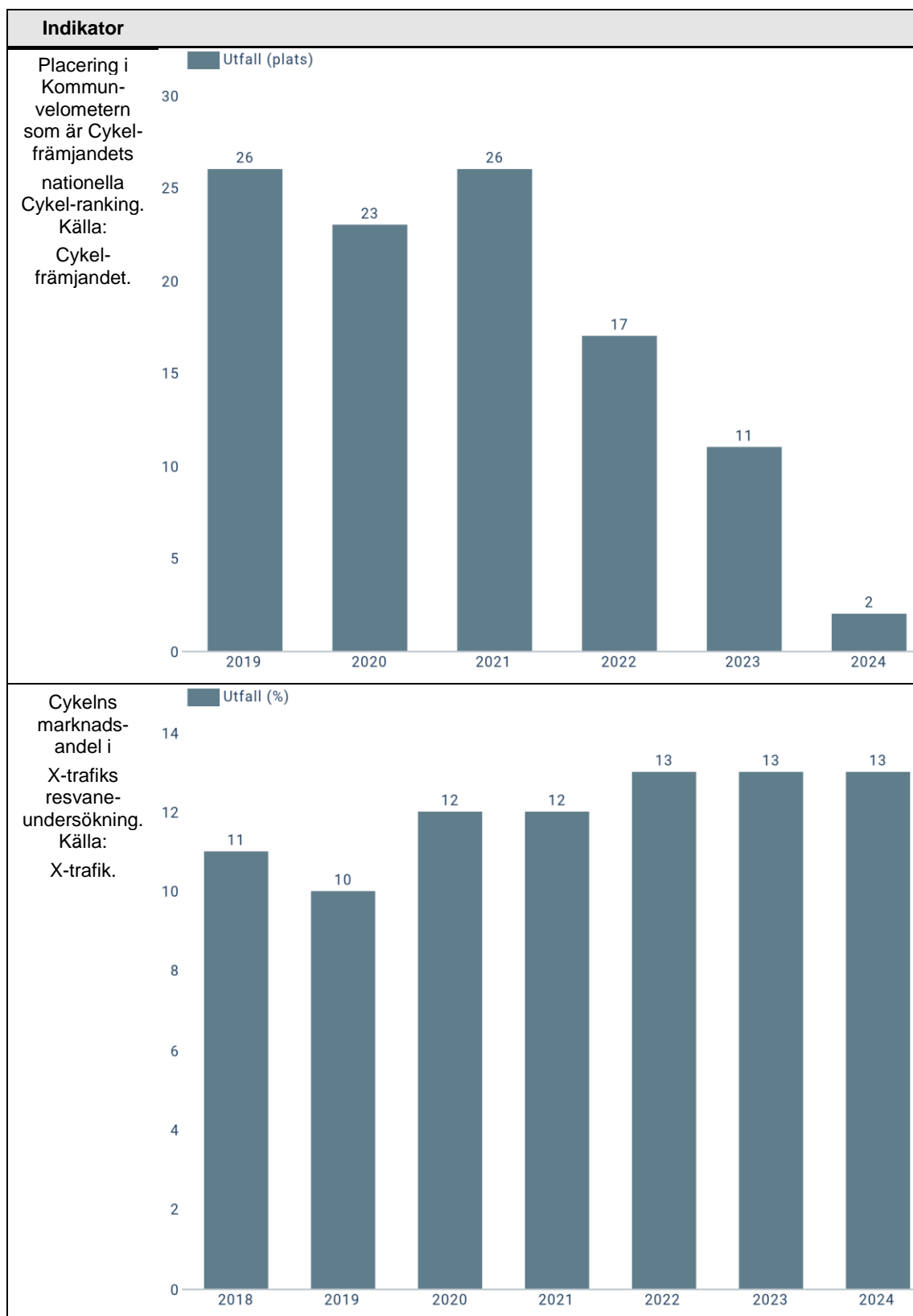
Målet bedöms rätt. År 2023 bedömdes målet som rätt.

Under 2024 har det inte skett någon förändring.

Stora insatser krävs på flera områden för att fördubblingsmålet av cykelresorna ska nås.

Jämfört med basåret 2012 som var 5589 antal cyklister vardagsmedeldygn har cyklingen minskat till 4589 cyklister vardagsmedeldygn år 2024.

2.4 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävles kommuns geografiska område ska vara fossilfria år 2030.

Målanalys

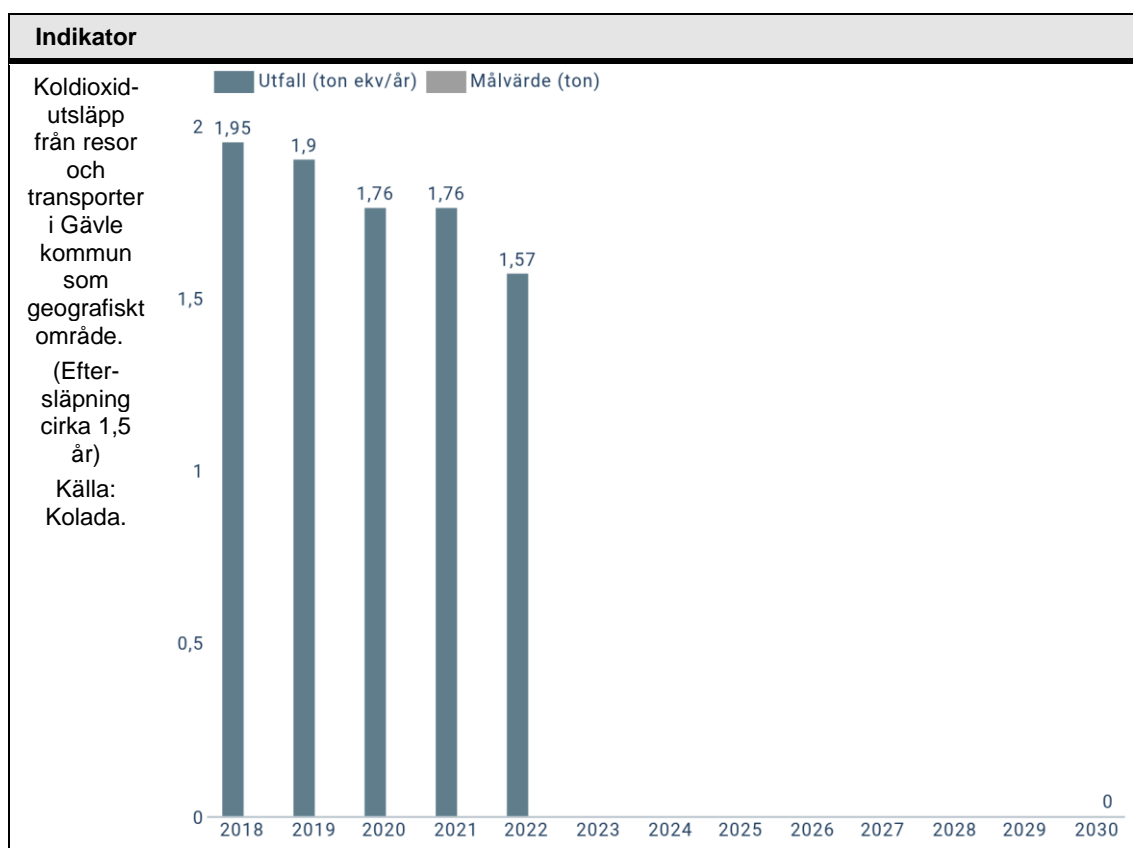
Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

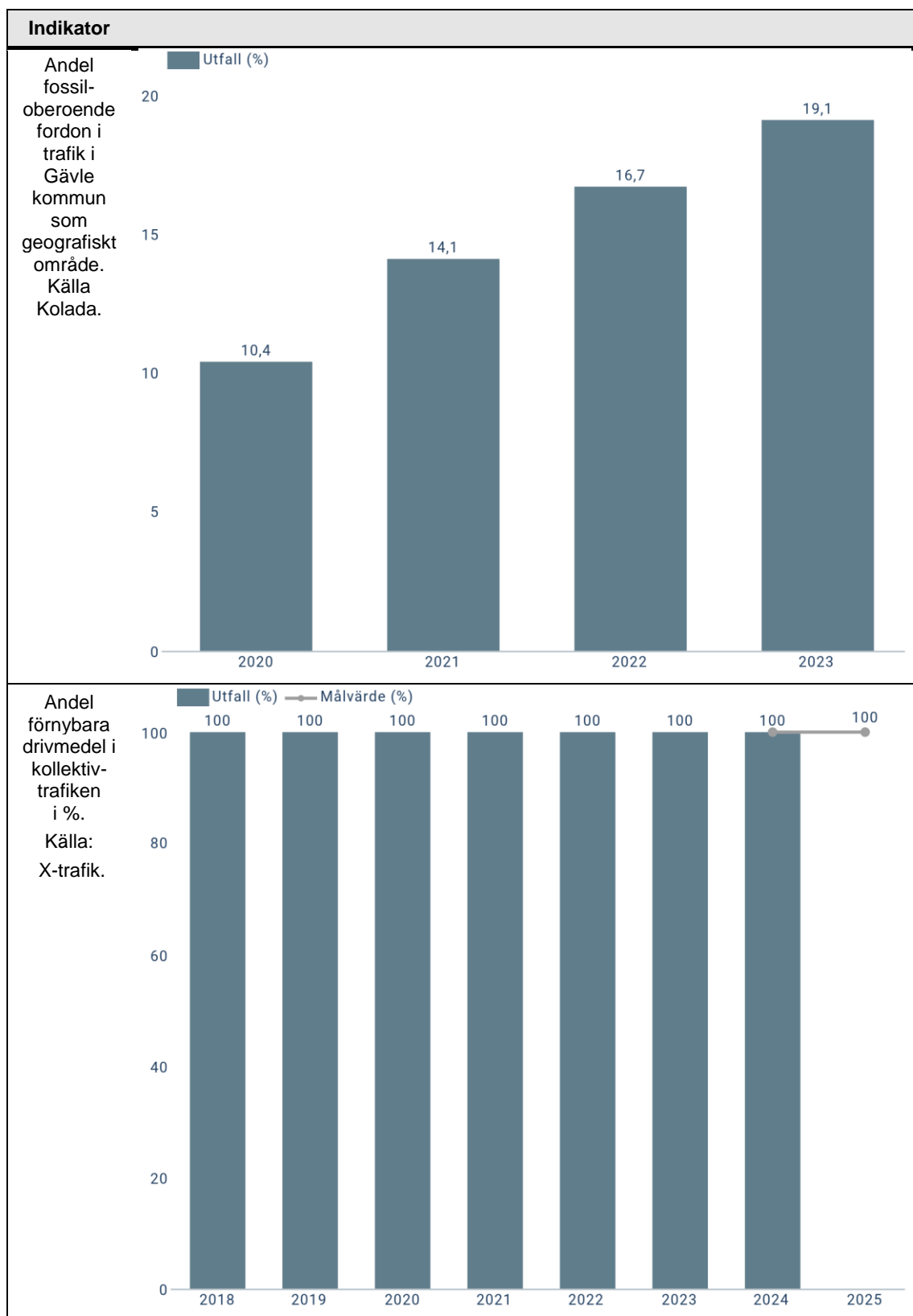
Även om de indikatorer som följer målets utveckling inte ökar i den takt som behövs för att nå målet om fossilfritt år 2030, bedöms målet ändå som gult.

Anledningen är att Gävle kommunkoncern fortsätter arbeta med att skapa förutsättningar för att resor och transporter ska vara fossilfria år 2030, utifrån det kommunen har rådighet över.

Gävle kommun har ställt krav att kollektivtrafiken i Gävle ska vara 100 % fossilfri, vilket har uppnåtts i flera år. Gävle fortsätter att bygga ut laddinfrastrukturen för elbilar och även laddstationer för tung trafik har inrättats. Dessutom har förstärkningar i elnätet genomförts för att kunna leverera mer effekt för snabbladdning på flera platser i kommunen.

Från basåret 2018 då utsläppen var 1,95 ton ekv/år har det skett en minskning till 1,57 ton ekv.

2.5 Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100 % fossilfria 2025. Här ingår personbilar, lätta lastbilar, inklusive arbetsmaskiner, tunga fordon.

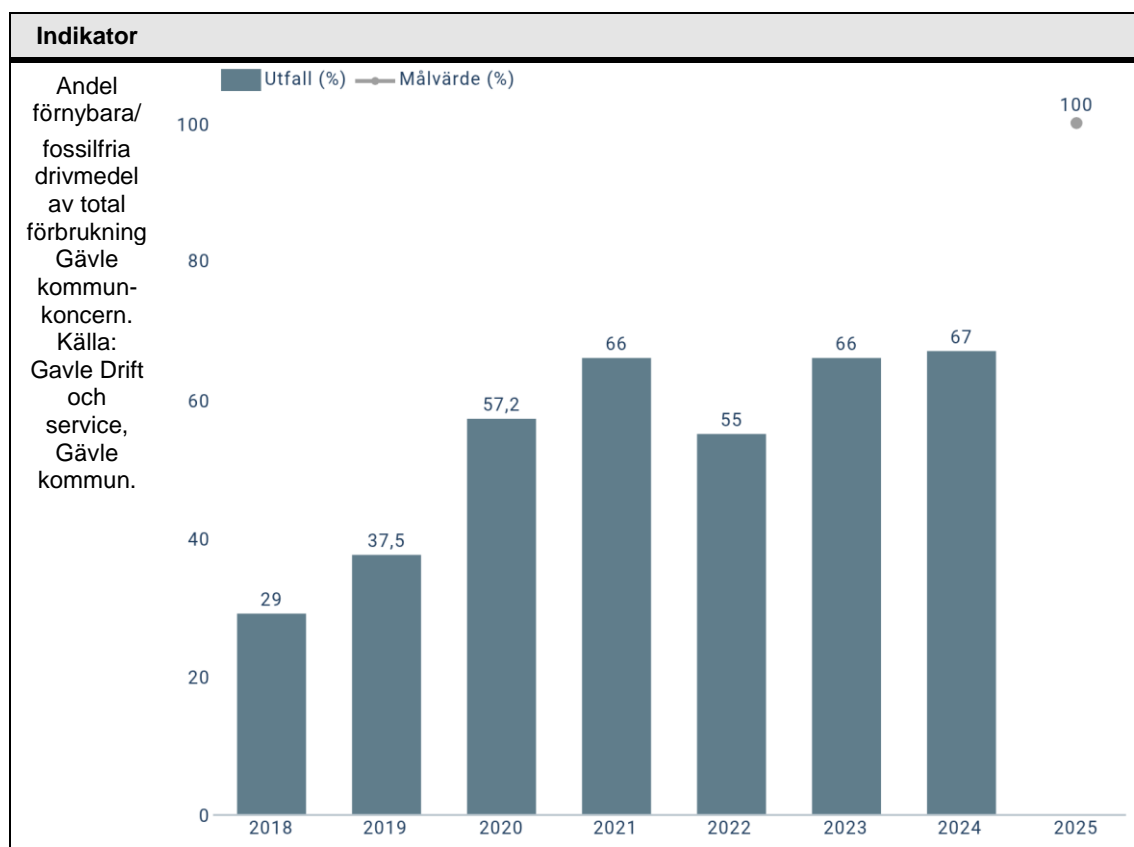
Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Under 2024 har tankning med fossilfria drivmedel ökat till 67 % jämfört med 66 % 2023.

Samtliga fordon som Gävle kommun har i sin fordonspark kan tankas med biogas, HVO100 och el, det vill säga fossilfria drivmedel. Det är de fordon som kan tankas med bensen, det vill säga biogasbilarna, och dieselbilarna, det vill säga de bilar som ska tankas med HVO100, som fortfarande i viss utsträckning tankas med de bränslena även om de kan tankas med biogas och HVO100. Det pågår arbete för att nå målet, bland annat att varje bil kopplas till eget tankkort.

Jämfört med 2019, då 37,5 % av drivmedel var fossilfria, har andelen ökat till 67 % år 2024.

2.6 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att invånarnas och näringslivets koldioxidutsläpp från flygresor minskar med 30 % till 2030.

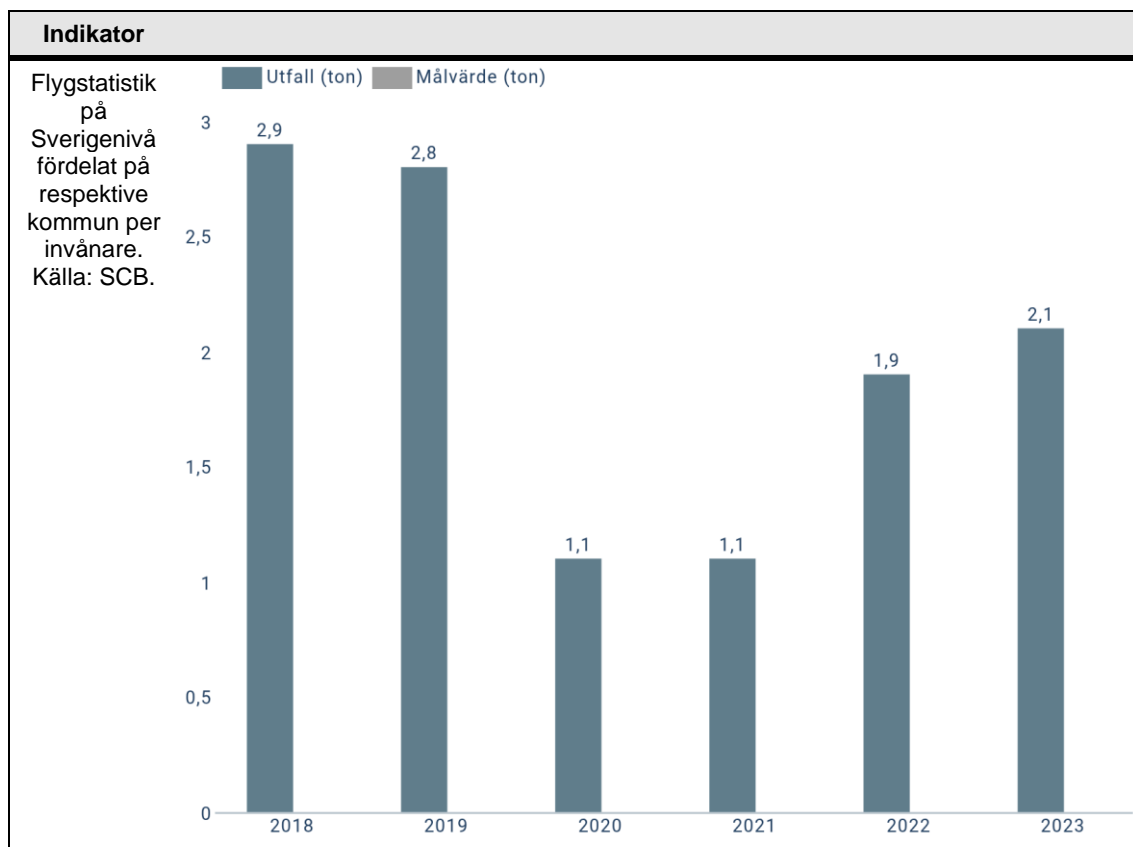

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

Bytt indikator från och med 2024. Statistiken släpar efter ett år och visar utsläpp på nationell nivå. Det går inte att få på kommunal nivå.

Från basåret 2018 har utsläpp från flyg minskat från 2,9 ton koldioxidekvivalenter till 2,1 ton koldioxidekvivalenter år 2023. Det betyder en minskning med 28 %.

2.7 Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 30 % under perioden 2018–2025.

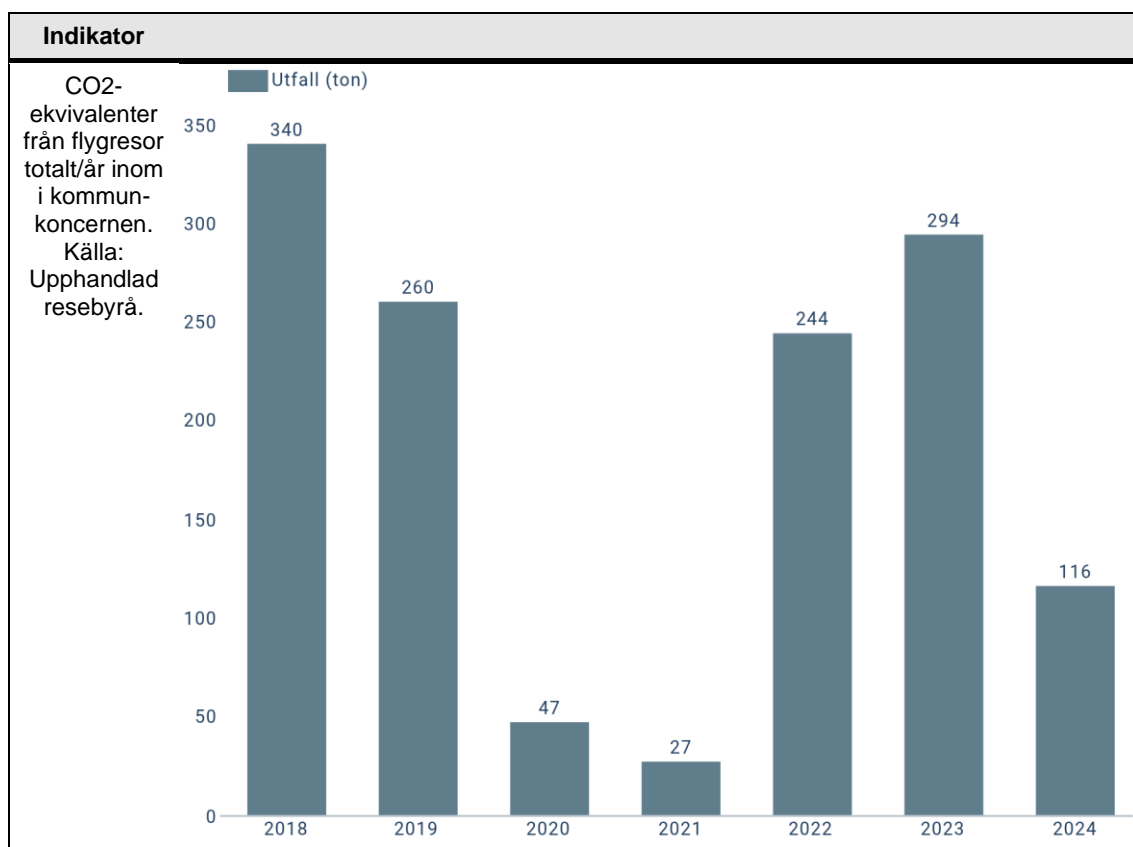

Målanalys

Målet bedöms grönt. År 2023 bedömdes målet som rött.

Under 2024 har koldioxidutsläpp från interna flygresor minskat drastiskt jämfört med 2023. Kommunens bolag har i princip inte flugit alls och kommunens sektorer har också minskat resandet med flyg.

Jämfört med basåret 2018, då utsläppen låg på 340 ton, har Gävle kommuns koldioxidutsläpp från flygresor sjunkit till 116 ton år 2024, en minskning med 66 %.

2.8 Näringslivets och invånarnas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.

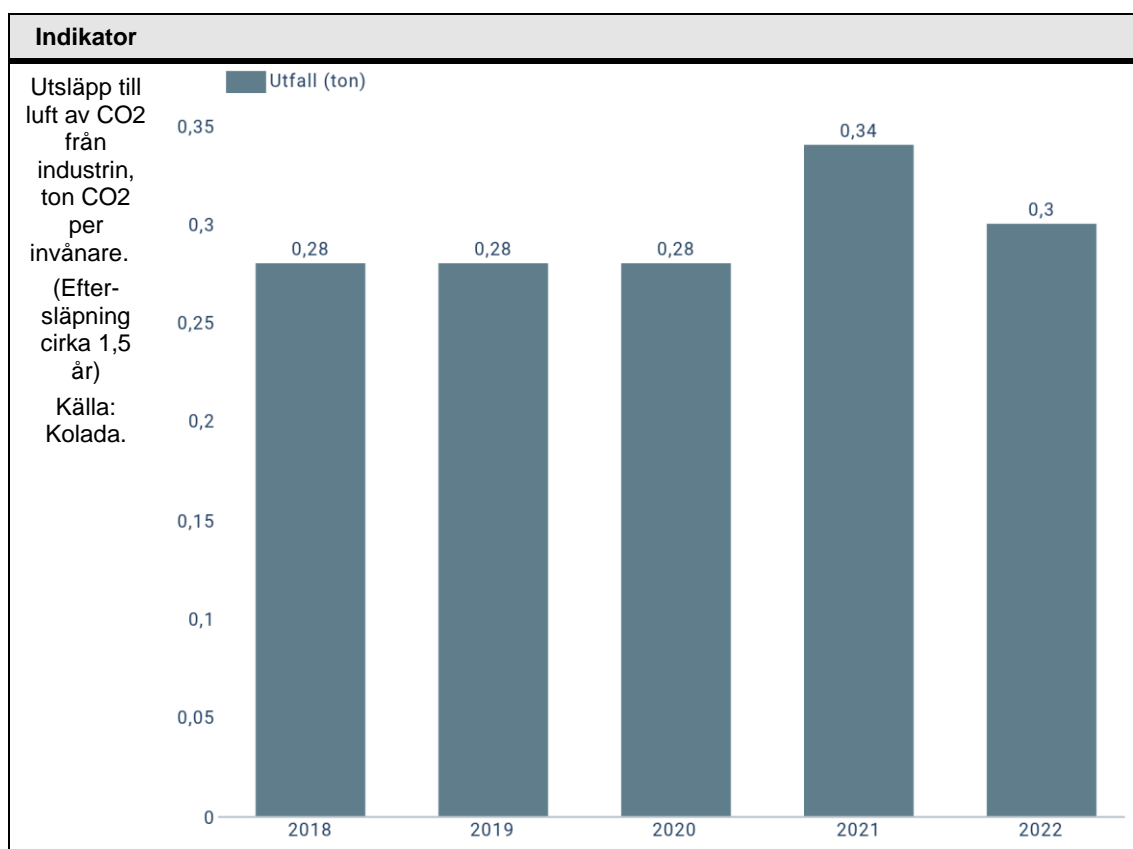
Målanalys

Målet bedöms grönt. År 2023 bedömdes målet som grönt.

Under 2024 har det skett en liten minskning jämfört med 2023.

Statistiken har en eftersläpning på cirka 2 år, därför saknas statistik för de senaste åren.

Jämfört med basåret 2018 har det inte skett någon förändring.

2.9 Energianvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 30 % effektivare till år 2030 jämfört med 2009.

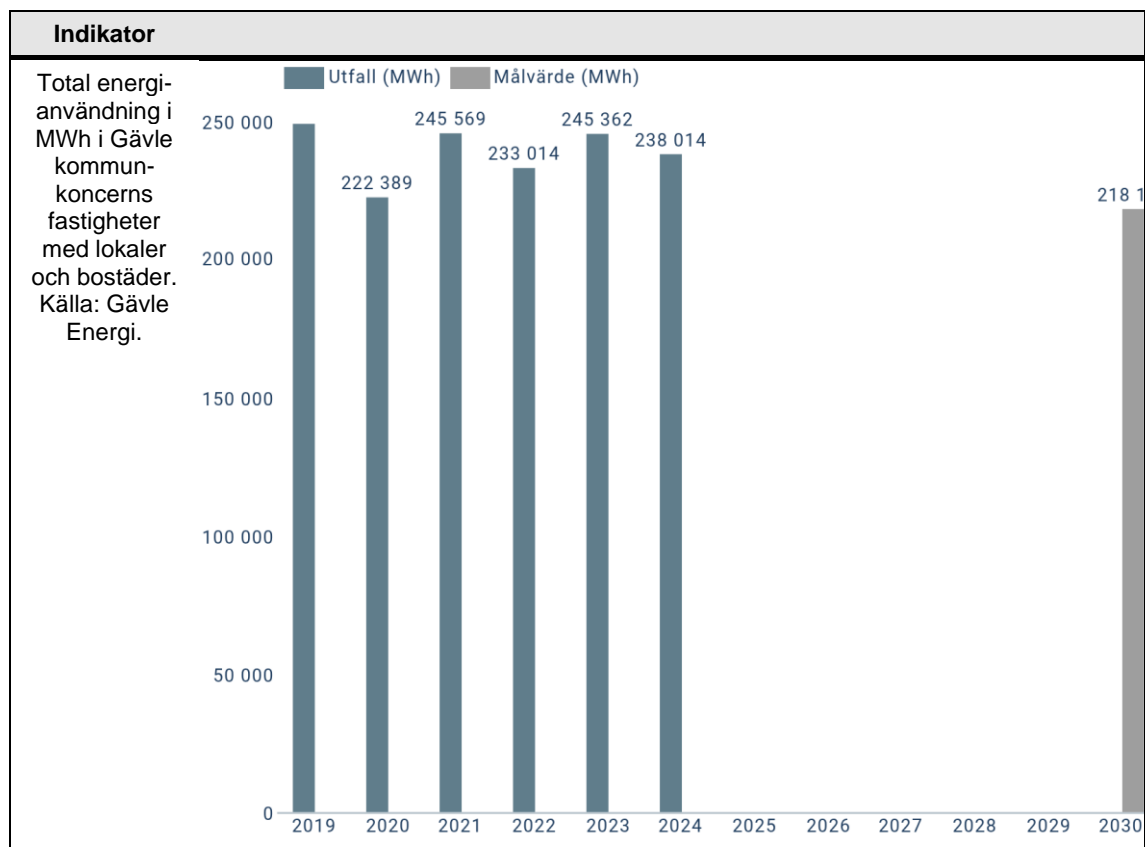
Målanalys

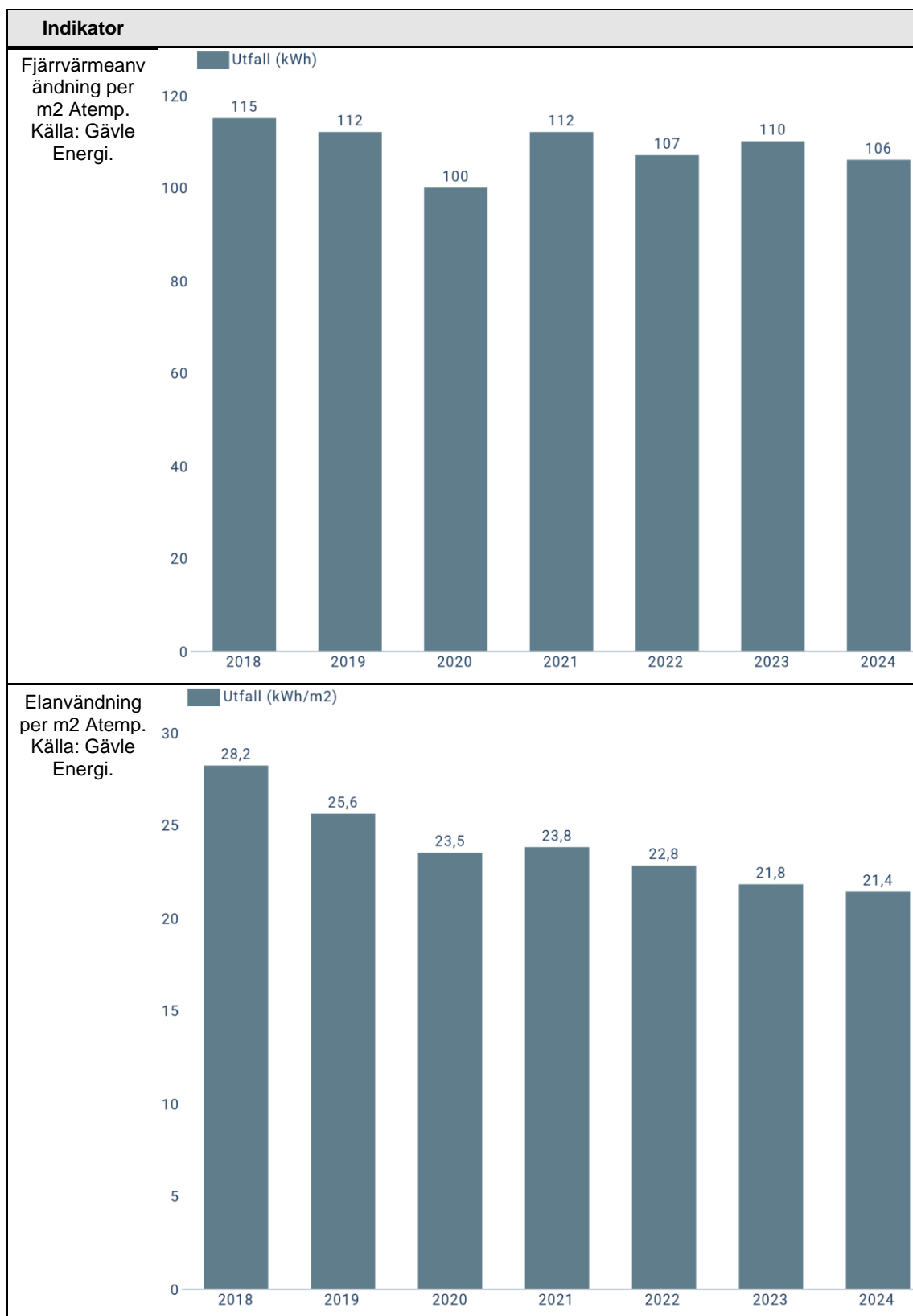
Målet bedöms grönt. År 2023 bedömdes målet som grönt.

Under 2024 har det skett en minskning jämfört med 2023.

Fjärrvärmeanvändningen har minskat med 20 % och användandet av el med 42 %.

Den totala energianvändningen har minskat med 24 % sedan basåret 2009.

2.10 Effektkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ska byggas ut med 200 % till år 2035.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

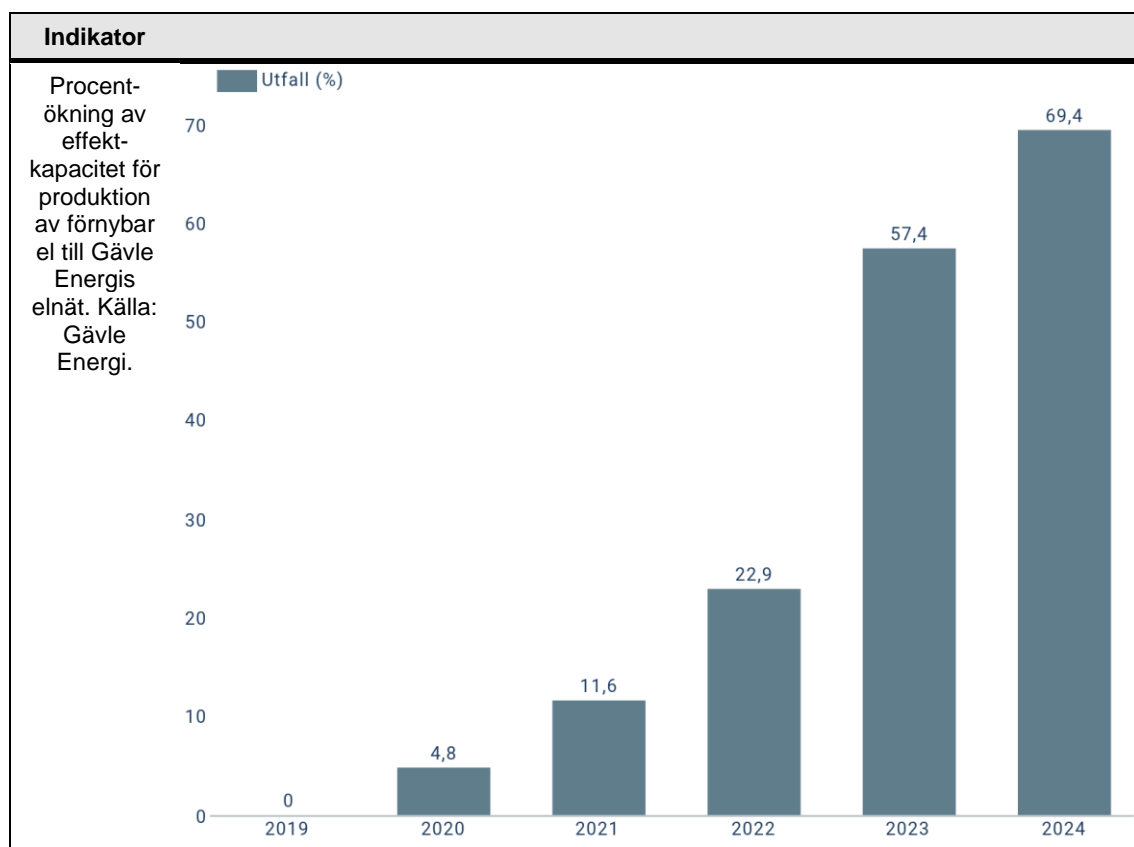
Under 2024 har det skett en ökning jämfört med 2023.

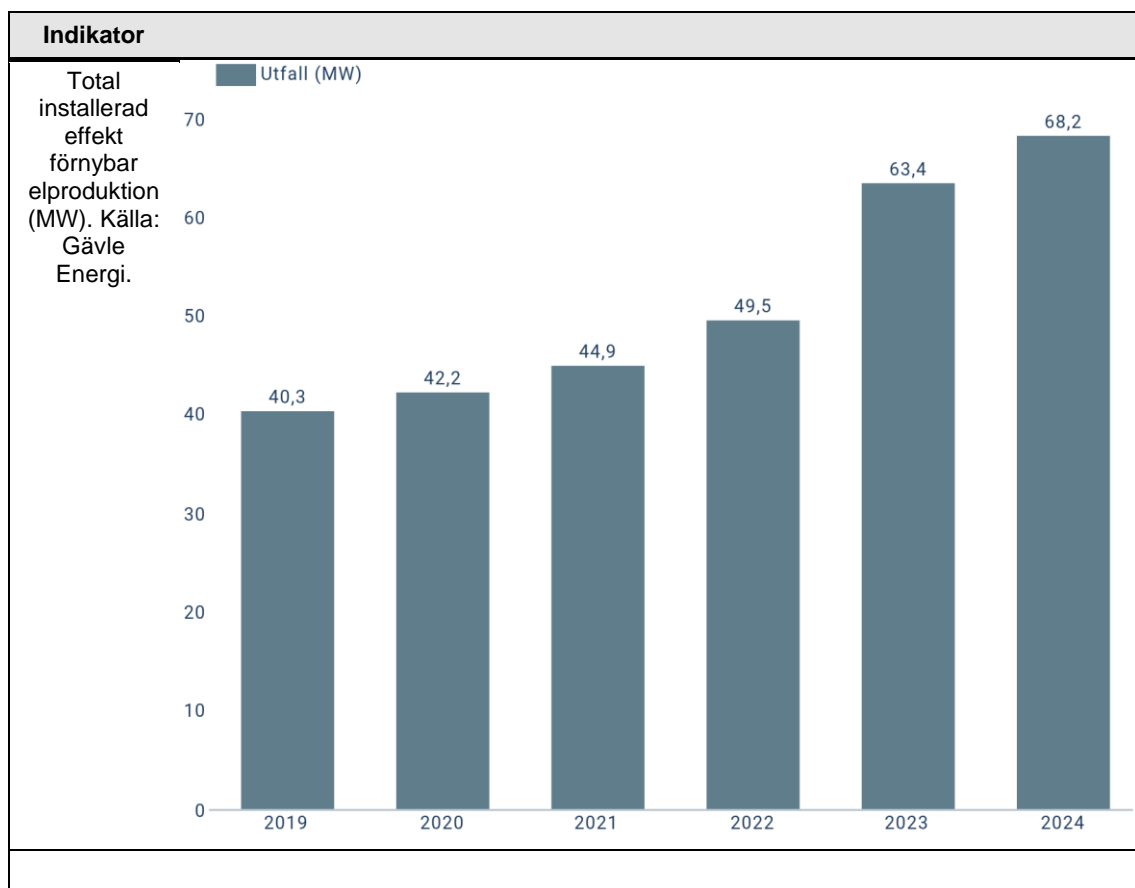
Åtgärder under målet: "Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035" bidrar också till målet.

Gävle Energi har haft effektfrågan som ett fokusområde under 2024.

Effektkapaciteten har fram till nu byggts ut med 69 % och eftersom målet är 200 % och målåret är 2035 bedöms målet för 2024 gult.

Från basåret har effektkapaciteten byggts ut till 69 %.

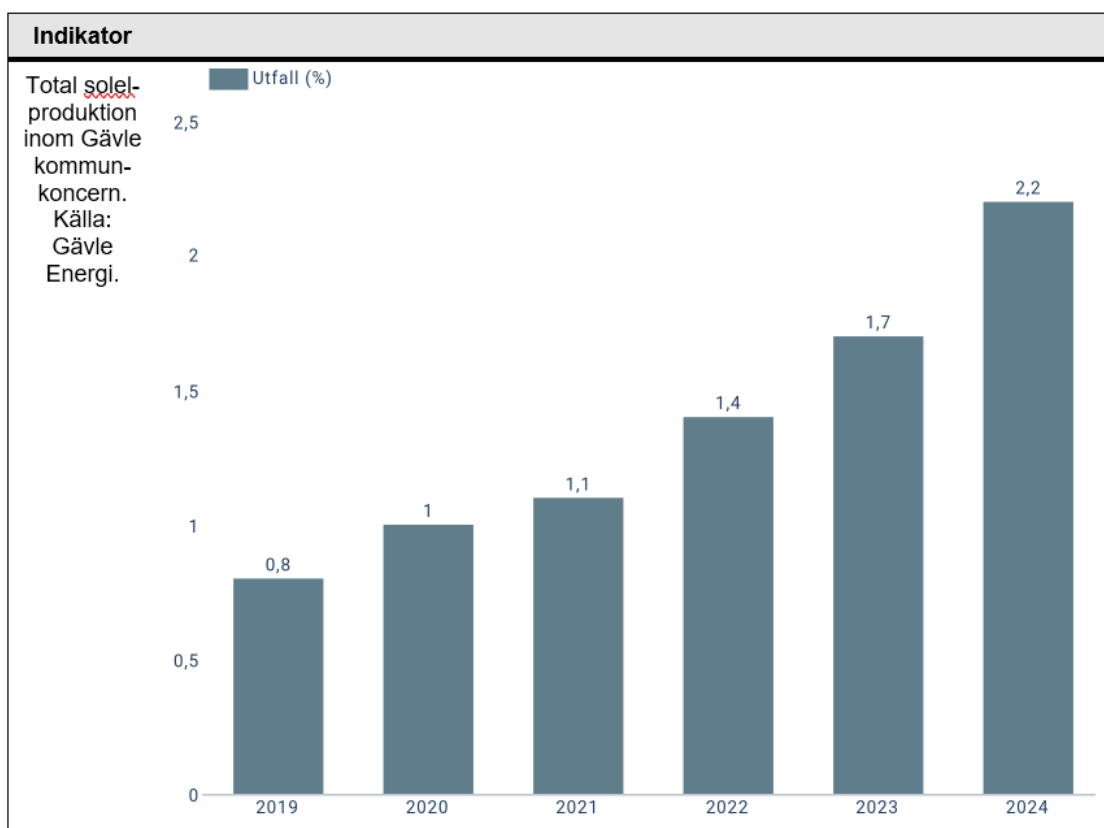
2.11 Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Under 2024 har det skett en ökning jämfört med 2023. Total soletproduktion 2024=864,6 MWh. Sedan basåret 2019 har det skett en succesiv ökning och soletproduktionen uppgår till 2,2 % av den totala elanvändningen i kommunkoncernen.

2.12 Produktionen av lokalt producerad biogas för drivmedel har ökat med 35 % från 2020 till 2025.

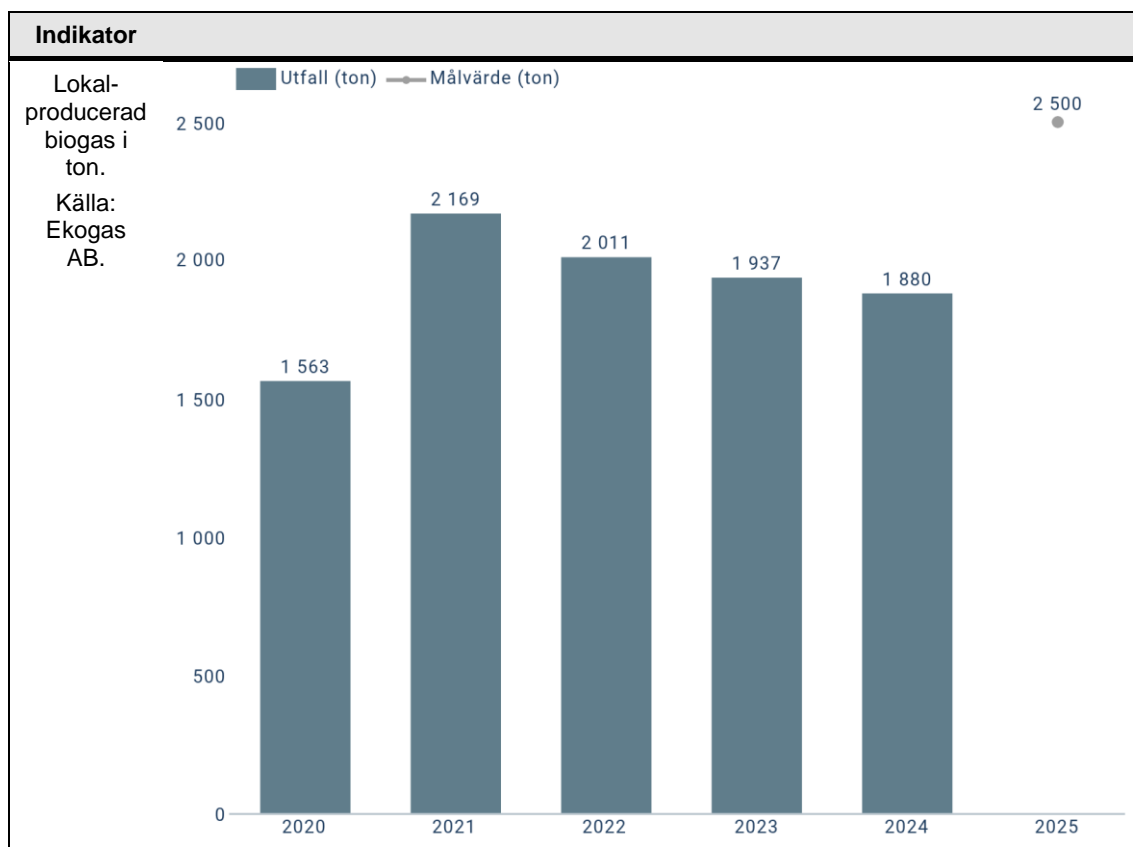
Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som grönt.

Under 2024 har produktionen av biogas minskat jämfört med 2023. Under 2024 har en del driftproblem uppstått och renovering av mottagningshallen därav minskningen.

Jämfört med basåret 2020 har produktionen av biogas ökat från 1563 ton till 1880 ton år 2024, det vill säga med 20 %.

*Målet att öka biogasproduktionen med 35 % från 2020 till 2025 i den befintliga biogasanläggningen har visat sig vara orealistiskt utifrån den nuvarande anläggningens produktionskapacitet. Produktionen i den befintliga anläggningen har i princip nått sitt tak. För att nå målet behöver andra aktörer bidra.

2.13 Invånarnas och näringslivets konsumtion och energianvändning (både inom och utanför Sveriges gränser) ska vara resurseffektiv och klimatomfattigt hållbar.

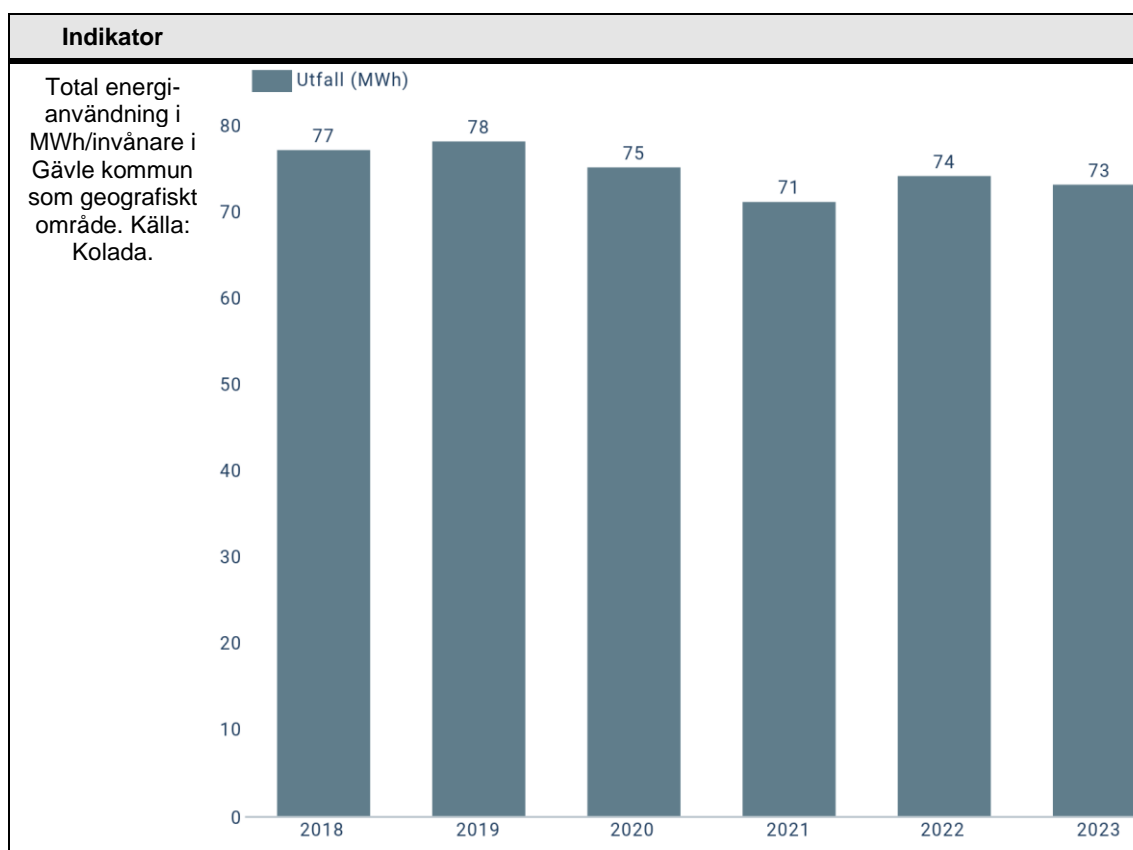

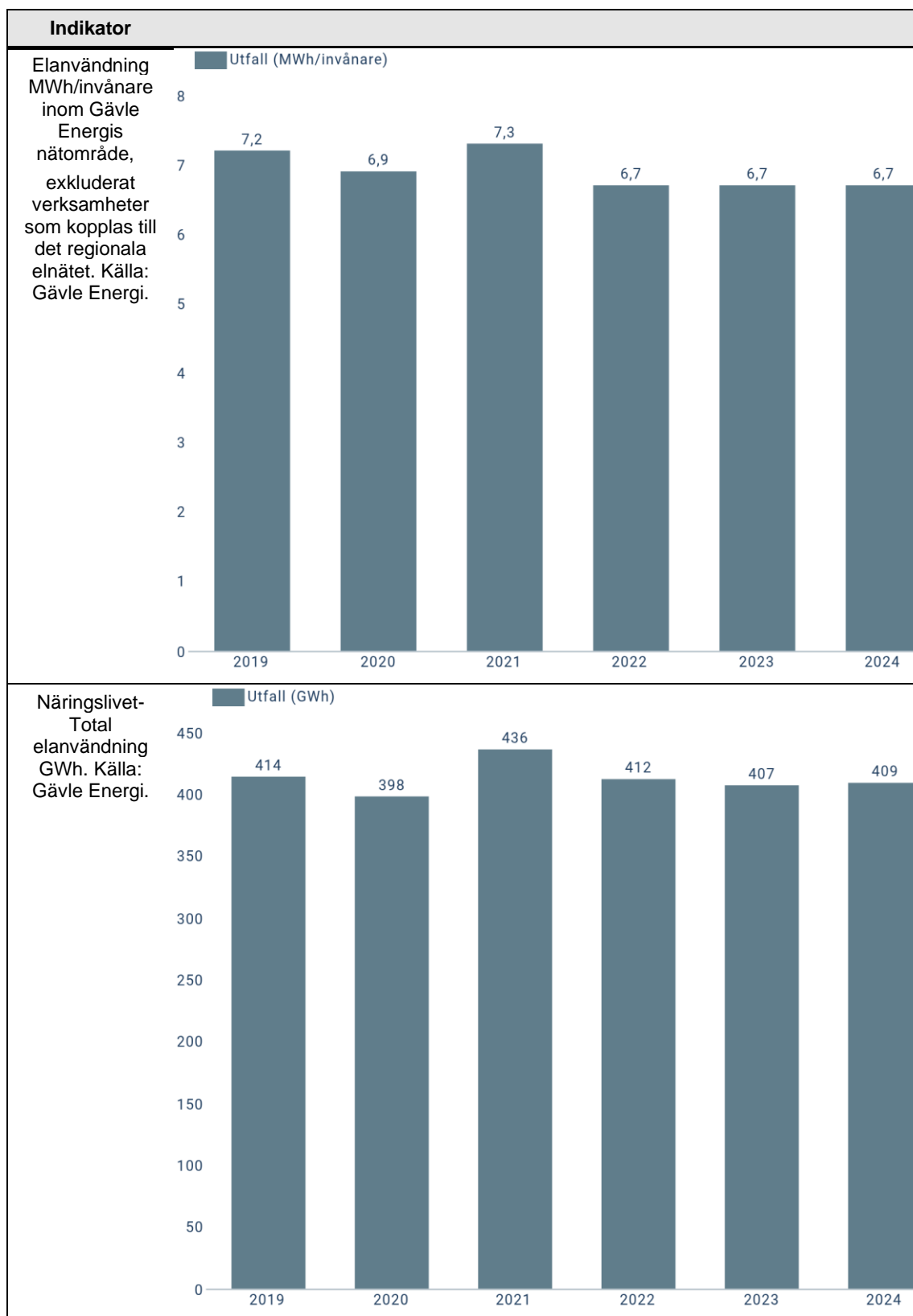
Målanalys

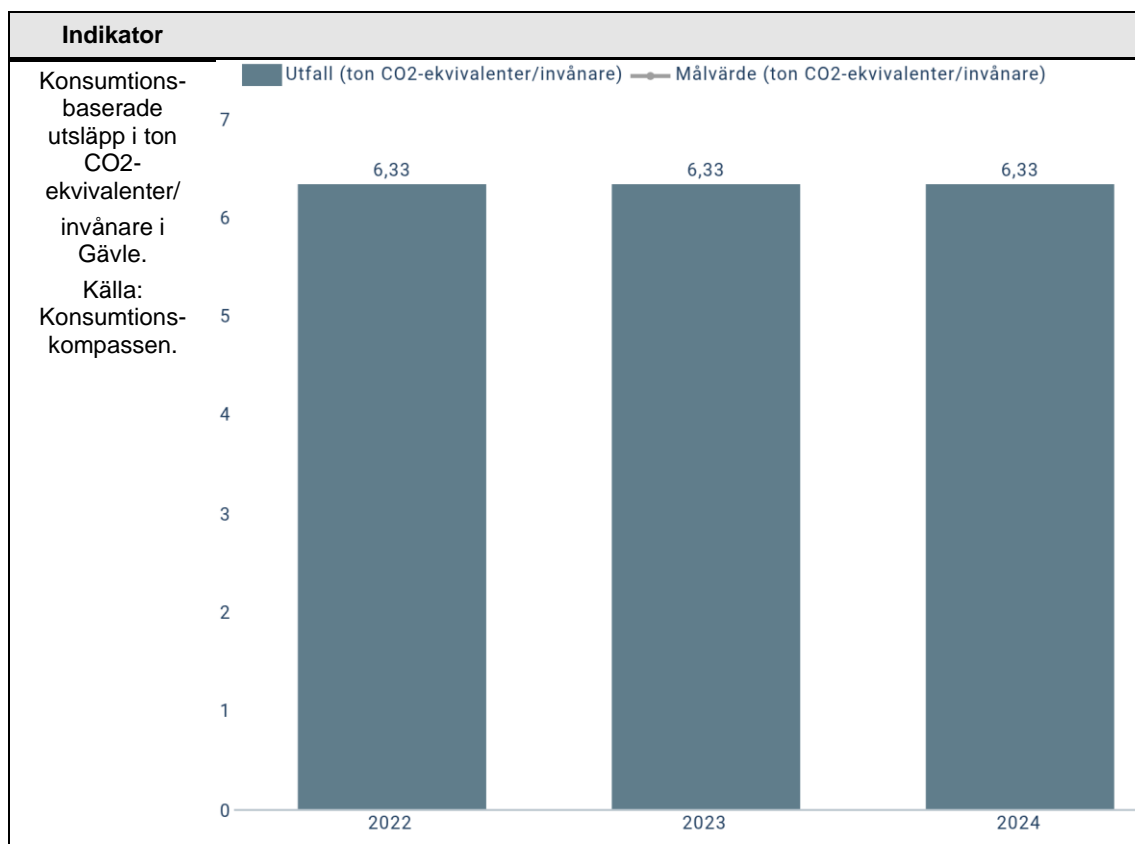
Målet bedöms rött. År 2023 bedömdes målet som rött.

Under 2024 har det inte skett några större förändringar för de indikatorer som följer det här målet jämfört med 2023. Statistik för energianvändning i Gävle kommuns geografiska område saknas för 2024. Från 2022 till 2023 har det skett en liten minskning.

Sedan basåret 2018 har det skett en viss minskning för vissa indikatorer som följer målet men inte i den utsträckning som krävs.

3 Robusta ekosystem

Målområdet Robusta ekosystem omfattar starkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreatiomsområden, god status i alla vattenförekomster, en robust vattenförsörjning, förorenade områden och klimatanpassning.

Målområdet innehåller fem mål.

Biologisk mångfald

Förutsättningarna för den biologiska mångfalden har förbättrats marginellt under året. Marginella förändringar har skett kring ekologisk odling och en viss ökning av grönyta inom kommunens fastighetsbestånd har tillkommit.

Arbete med att ta ett strategiskt grepp kring frågorna har inletts och planeringsunderlag har tagits fram, såsom grön-blå kartläggning och mörkerkartläggning. Planeringen kring tre nya kommunala naturreservat fortsatte. I arbetet med att öka andelen grönyta inom sitt fastighetsbestånd har Gavlegårdarna planterat blommor, buskar och träd i bostadsområdena samt anlagt växtbäddar och sedumtak. Gavlefastigheter har bland annat planterat ett antal nya träd, etablerat fler skolträdgårdar och anlagt sedumtak.

Utmaningarna med biologisk mångfald är att det saknas strategiska styrdokument och handlingsplaner, relevant uppföljning och en tydlig ansvarsfördelning. Strategiska styrdokument och handlingsplaner är under utveckling.

Vatten

Redundansen på dricksvatten ligger fortsatt på samma nivå. Nivåerna på förorenad mark är fortsatt problematiska. Liten del av vattenförekomsterna når god eller hög status. De största påverkanskällorna har inte förändrats och är fortsatt;

Fysisk påverkan genom till exempel kanalisering och vattenkraft

Övergödning genom bland annat jordbruk, enskilda avlopp och dagvatten

Miljögifter inte minst genom historiska utsläpp och förorenade områden men även nya problem uppkommer genom till exempel microplast och PFAS, en utveckling som behöver följas noga.

Bedömningen är dock problematisk eftersom data saknas för att kunna göra en bra analys av målet, det gäller både kemisk status och ekologisk status. För ekologisk status gäller det både kemidata och underlag kopplat till morfologi och konnektivitet i och mellan vattenförekomster.

Stora investeringar i Gävle Vatten inom dricksvattenförsörjning, dricksvatten- och avloppsrening ökar robustheten kopplat till både kvalité och kvantitet inom vattenområdet. Vattentjänstplan som beskriver dagens utbyggnadstakt av VA har beslutats. Arbeta har påbörjats för att klara Vattenmyndighetens lagkrav om förvaltningsövergripande arbete för att nå god status i vattenförekomsterna. Ett arbete för att sanera hamnen i norrsundet från bland annat dioxin har inletts. Gemensamt för dessa åtgärder är dock att nyttorna med projekten ännu ej realiserats. Flera exempel på utnyttjande av regnvatten eller annat icke dricksvatten har också skett. Till exempel utnyttjande av nedgrävda tankar för bevattning av växter. Gästhamnen fortsätter att ställa höga krav på miljö, säkerhet och vattenkvalitet. Gävle Energi har startat upp ett arbete för att lämna förorenade massor till entreprenör för att kunna köpa tillbaka dem rena.

För att i högre utsträckning börja närma oss målen bedöms tillgång till resurser som största utmaningen. Speciellt kan också nämnas att fördjupad riskbedömning och skydd av dricksvattenkällorna och redundans i dricksvattensystemet fortsatt är önskvärt. Det är viktigt att saneringar likt den i norrsundet systematiseras så att detta inte blir en engångsföreteelse.

Klimatanpassning

En del översvämningsrelaterade risker har minskats via genomförda klimatanpassningsåtgärder under året. Många riskobjekt och riskområden är ej åtgärdade ännu, men arbetet med klimatanpassning tog stora steg framåt under 2024.

75 miljoner kronor från investeringsramen har överförts till samhällsbyggnadsnämnden och fem investeringsprojekt är uppstartade (fördröjningsåtgärder i Hemlingby, stabiliseringsåtgärder vid Gavleån, fördröjningsyta i Andersberg, åtgärda dagvattenutlopp i Gävle city och inköp av skyddsmateriel). De kommunala bolagen har implementerat åtgärder såsom trädplantering samt skyddsåtgärder för riskutsatta anläggningar och byggnader. Aktiviteter i handlingsplan för klimatanpassning är identifierade. Skyfallskartering och vattendragskarteringar är samlade i en ny kommunal karttjänst. Utkast för ny sida på gavle.se om klimatanpassning är utvecklad.

Arbetet är tidskrävande på grund av långa ledtider från identifiering av behov till byggande av anläggning inklusive långa tillståndsprocesser hos Länsstyrelsen. En viss omprioritering av åtgärder för klimatanpassning har bedömts nödvändig på grund av investeringsramens tidplan.

3.1 Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden.

Målanalys

Målet bedöms gult, arbete har påbörjats. År 2023 bedömdes målet som rött.

Det är 6 indikatorer som går att följa upp.

Under 2024 har det skett en positiv utveckling för två av indikatorerna; Andel kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt och Skyddad natur land, andel (%) ska öka.

Andel kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt har ökat från 69 % 2023 till 72 % år 2024.

Jämfört med basåret 2018 har det skett en ökning från 69 % till 72 % 2024.

Areal kommunalt bildade naturreservat enligt Strategi för bildande av naturreservat i Gävle kommun har inte förändrats sedan 2023, utfallet är 891 hektar.

Jämfört med basåret 2018 har det skett en ökning från 686 hektar till 891 hektar 2024.

Antal hävdade örtbackar är samma antal år 2024 som år 2023, dvs. 10 stycken.

Jämfört med basåret 2018 har det inte skett någon förändring.

Inom Bästa friluftskommun placerade sig Gävle kommun på plats 15 år 2023 till plats 36 år 2024 vilket är en försämring. Orsaken till den sämre placeringen år 2024 är att Naturvårdsverkets enkät "Sveriges friluftskommun" som Gävle kommun svarar på, byter frågor från år till år och i år var det andra fokusområden. Indragningar har också gett mindre medel till t.ex. LONA-projekt.

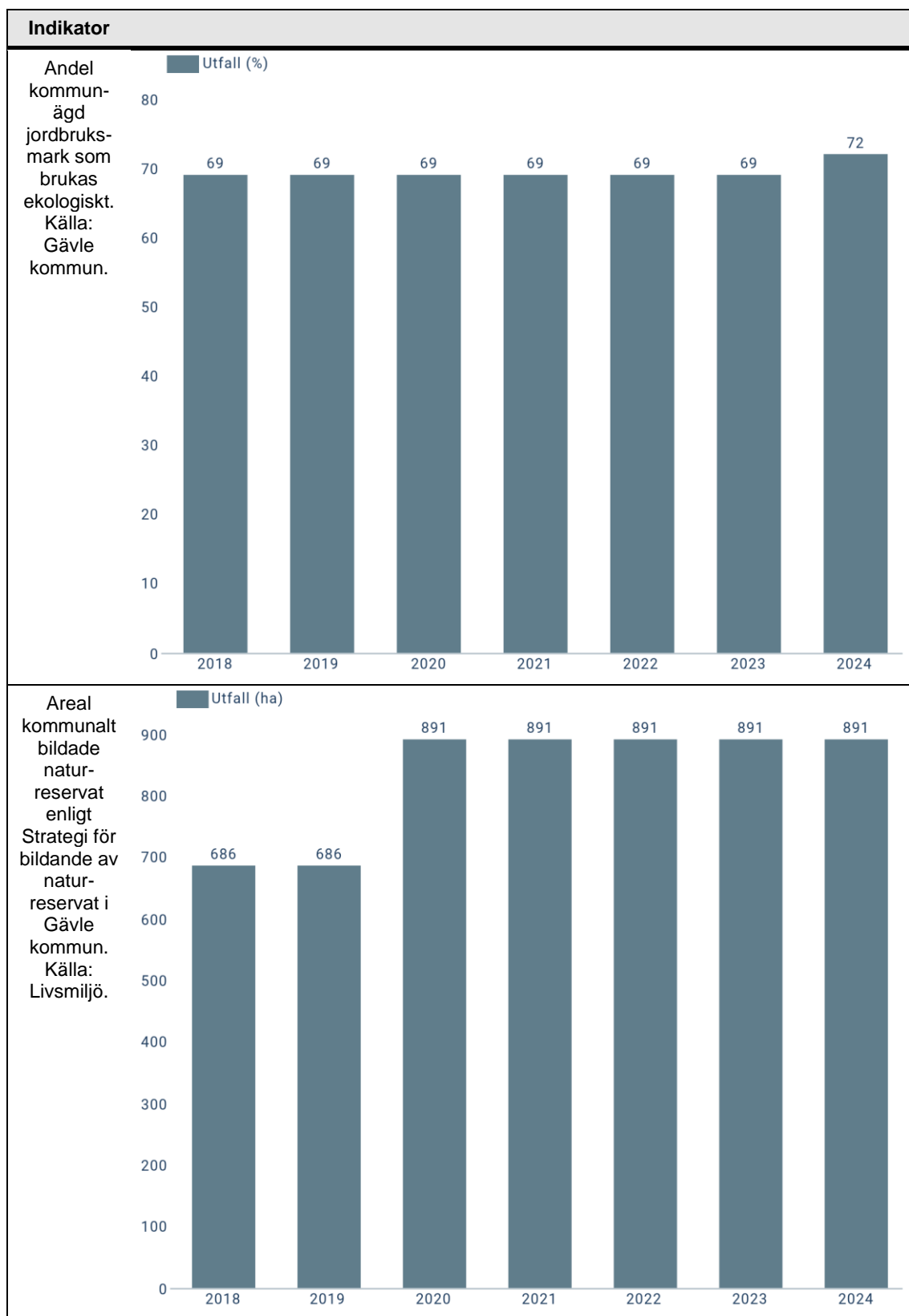
Jämfört med basåret 2019 har det skett en bättre placering från plats 47 till plats 36 2024.

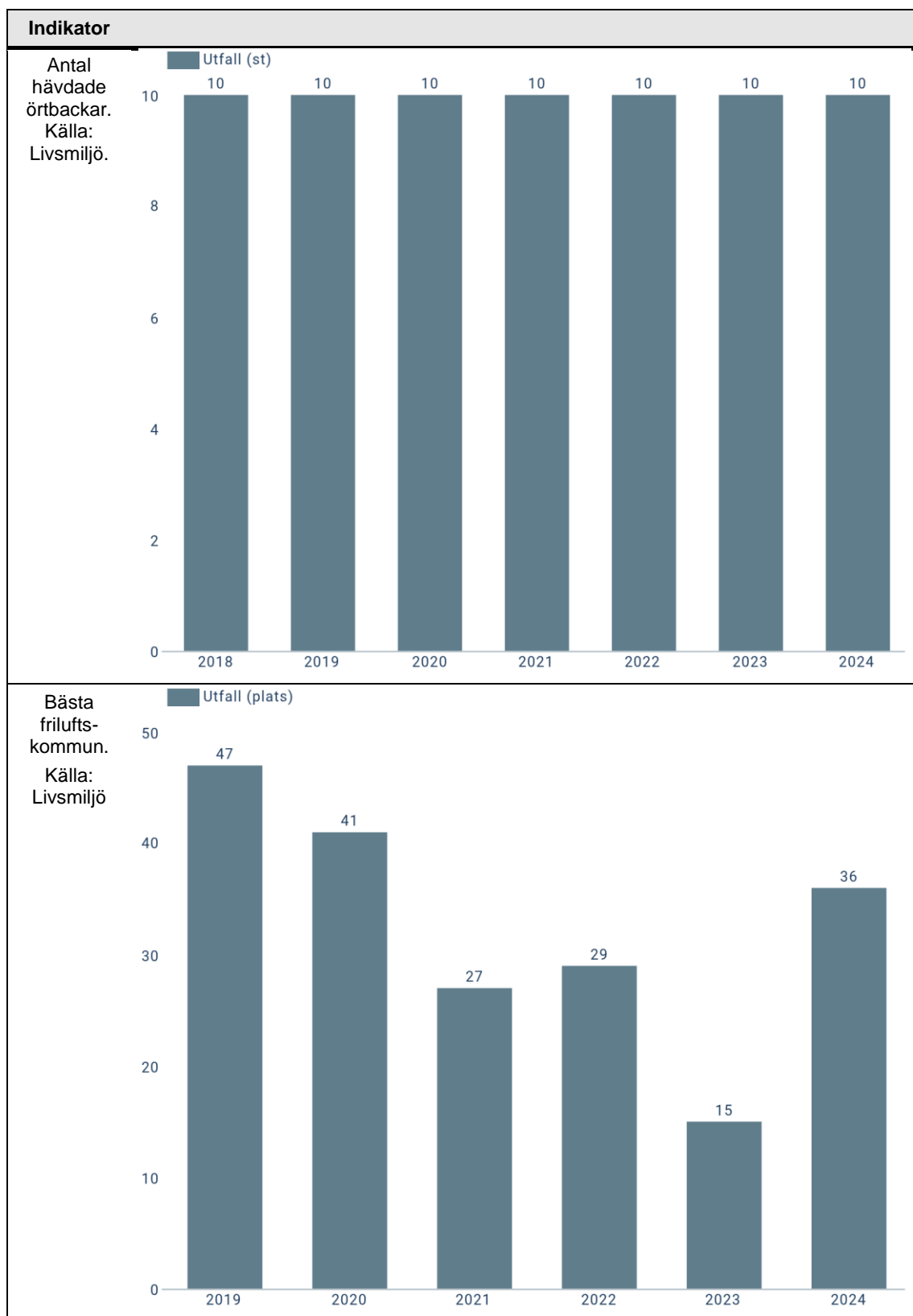
Skyddad natur land, andel (%) ska öka, har ökat från 4,9 % 2022 till 5% 2023. Ett värde saknas för 2024, då det är eftersläpningar på statistik som hämtas från Kolada.

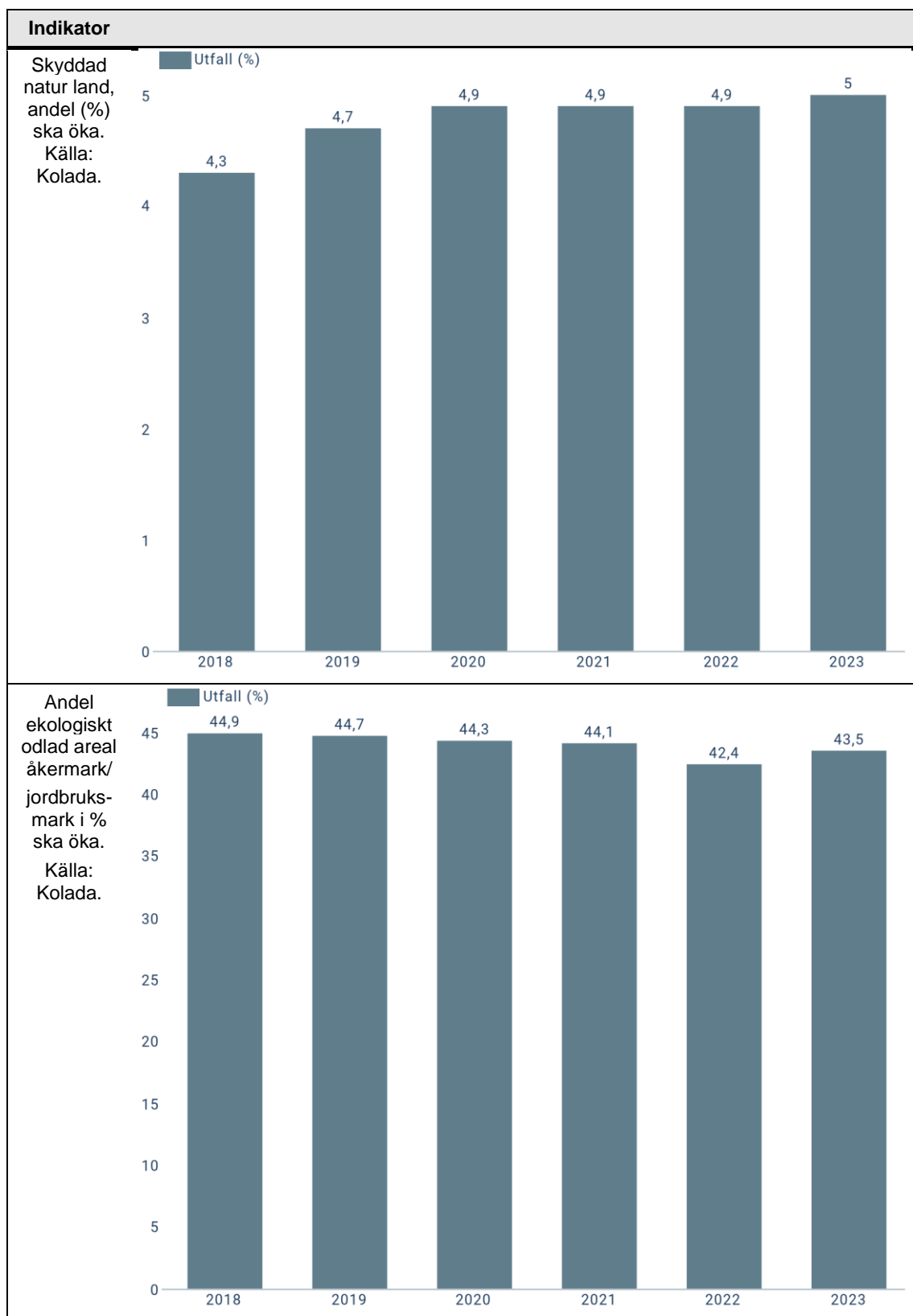
Jämfört med basåret 2018 har det skett en ökning från 4,3 % till 5 % 2023.

Andel ekologiskt odlad areal åkermark/jordbruksmark i % ska öka, har ökat från 42,4 % 2022 till 43,5 % 2023. Ett värde saknas även här för 2024, då det är eftersläpningar på statistik som hämtas från Kolada.

Jämfört med basåret 2018 har det skett en minskning från 44,9 % till 43,5 % 2023.

3.2 God status i alla vattenförekomster.

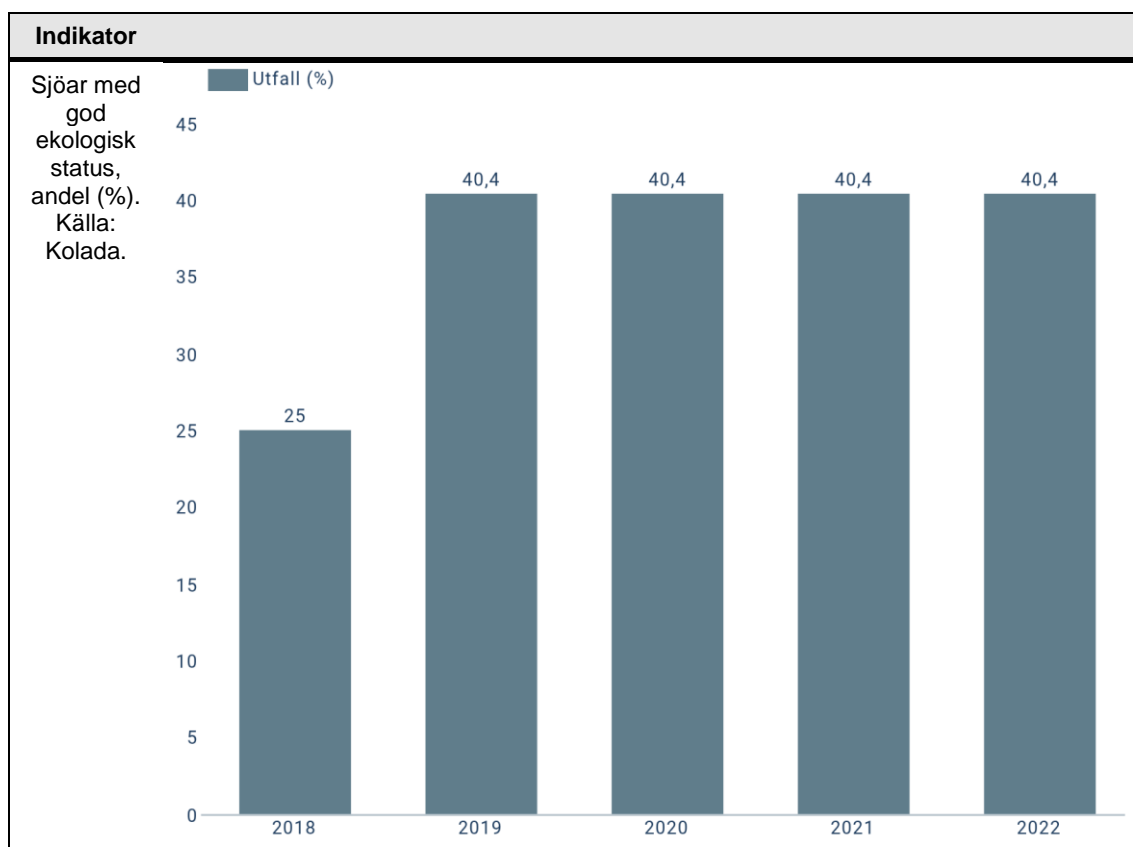

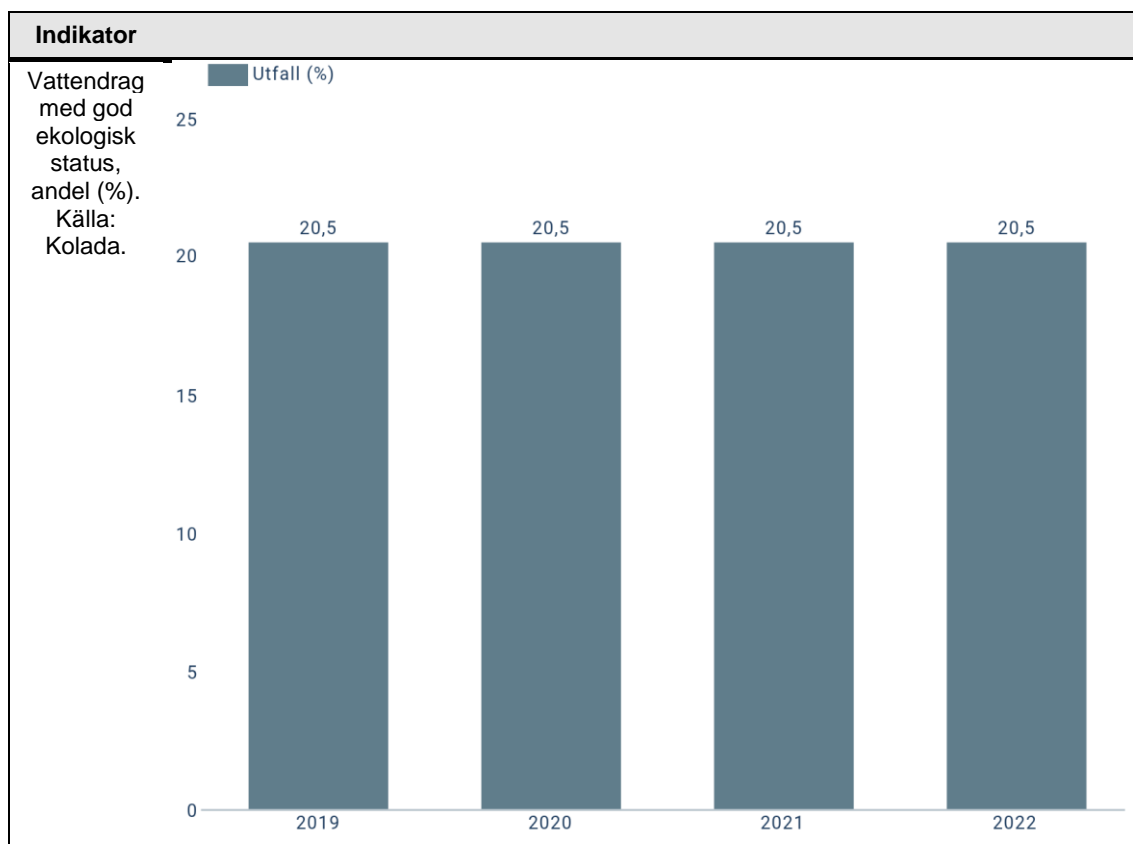
Målanalys

Målet bedöms rött. År 2023 bedömdes målet som rött.

Nya data till indikatorerna inkom ej under 2024. Tillgängliga data visar att endast cirka 10 % av vattenförekomsterna har hög ekologisk status, och ca 15 % har god status. Hela 70 % klassas som måttlig, och det finns vatten med otillfredsställande eller dålig status.

Bedömningen är dock problematisk eftersom data saknas för att kunna göra en bra analys av målet, det gäller både kemisk status och ekologisk status. För ekologisk status gäller det både kemidata och underlag kopplat till morfologi och konnektivitet i och mellan vattenförekomster.

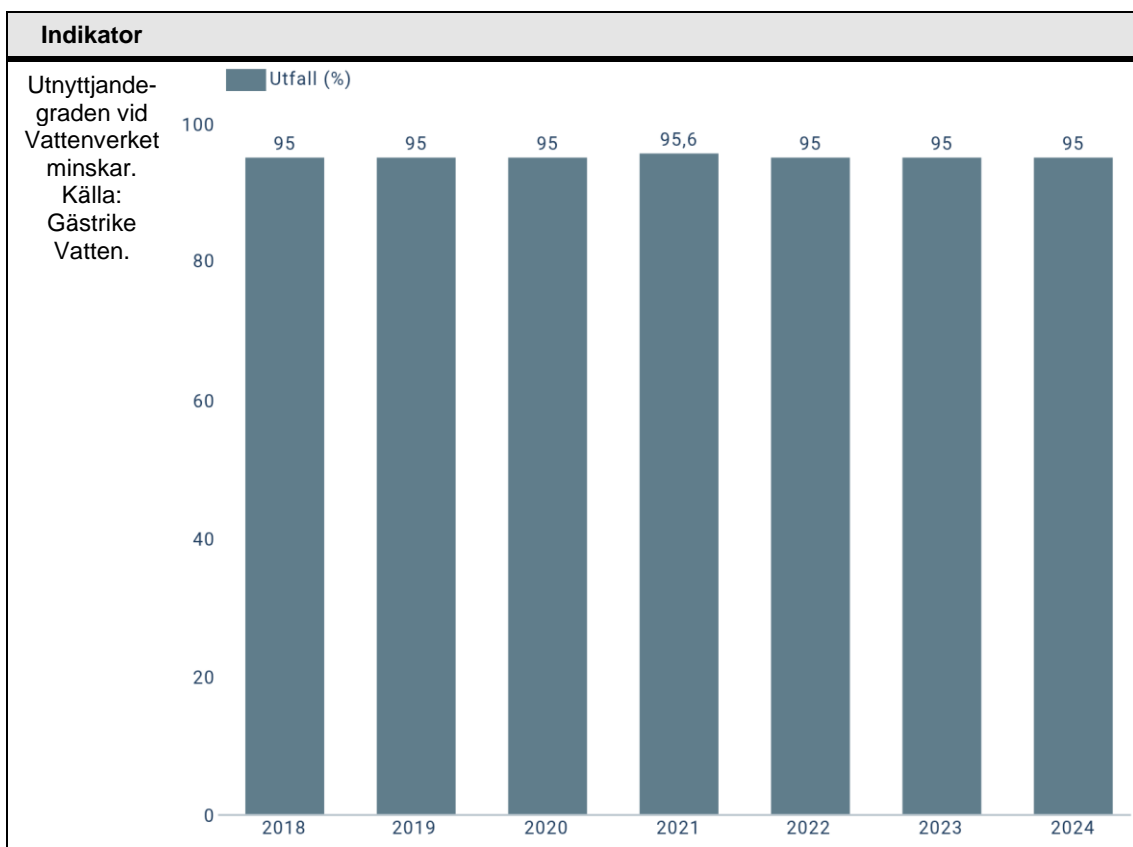
3.3 Robust vattenförsörjning.

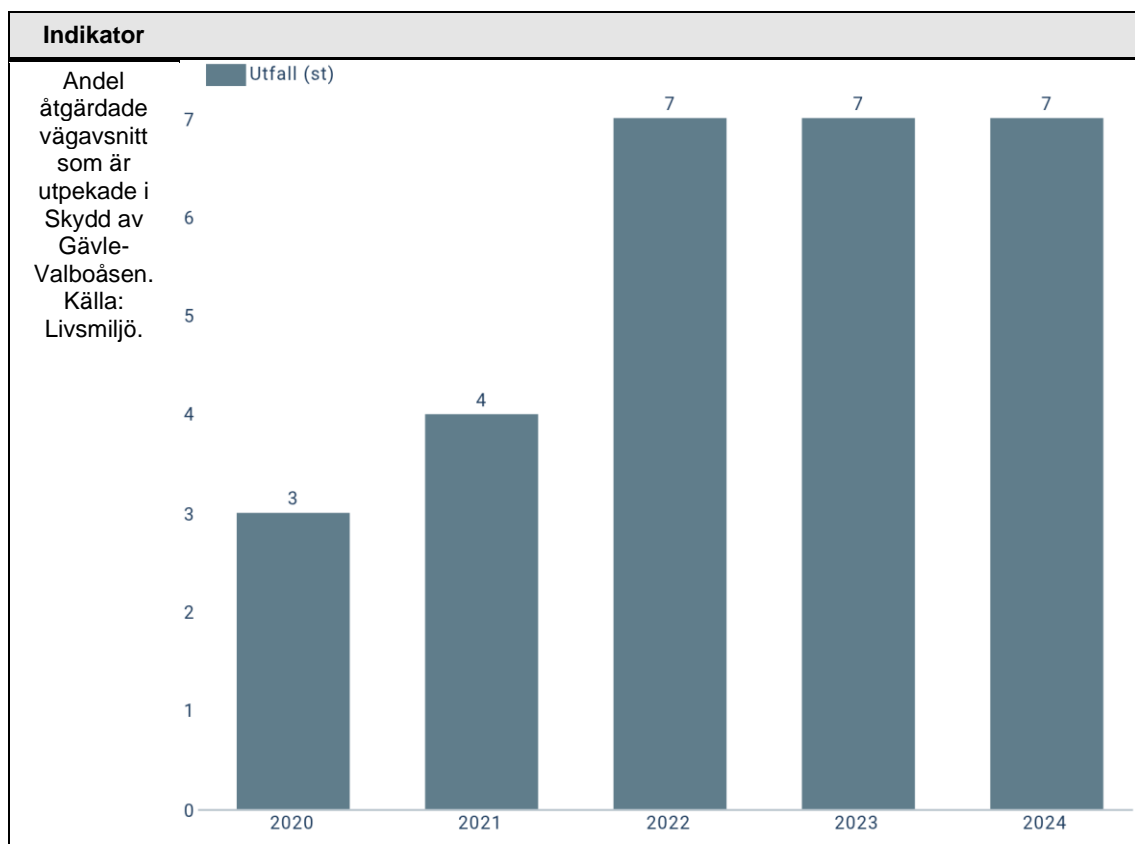

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Indikatorn ligger stilla men betydande investeringar som ger resultat på redundansen i framtiden är gjorda. Inga nya investeringar i utpekade vägavsnitt är gjorda.

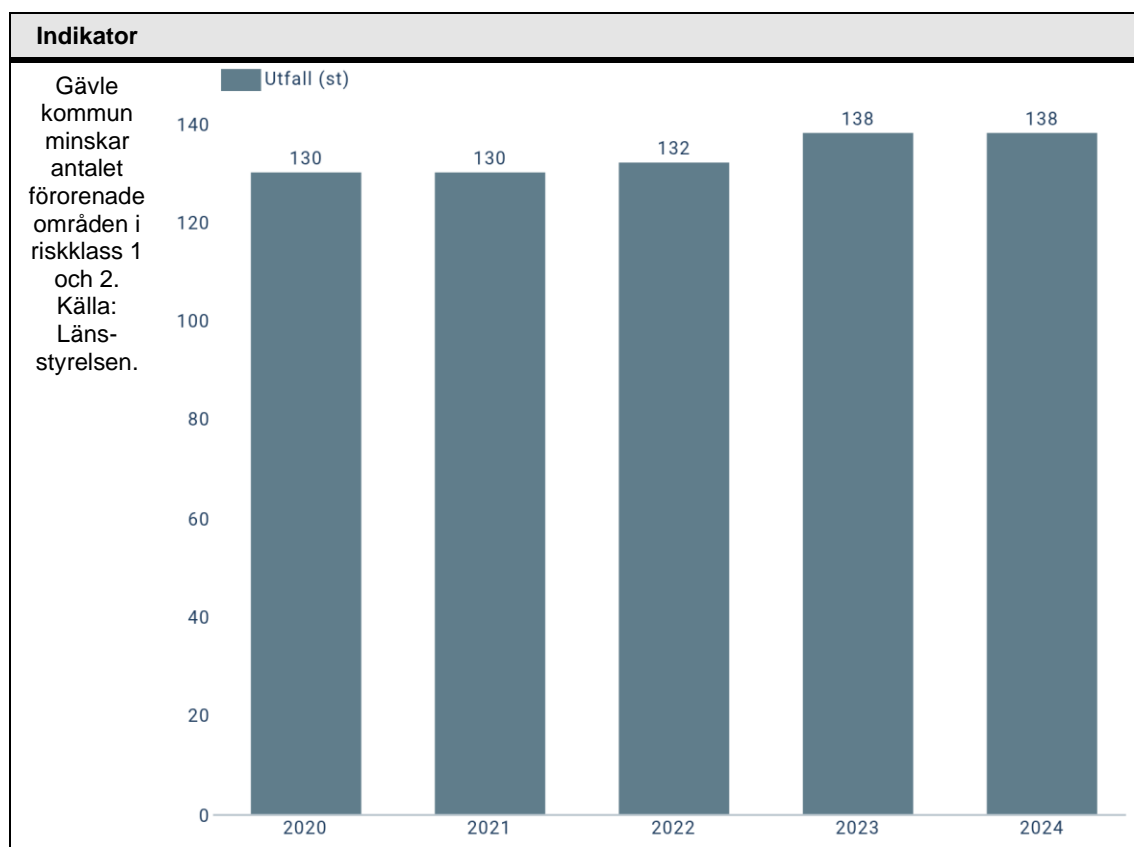
3.4 Gävle kommun arbetar aktivt med att minska påverkan från förorenade områden.

Målanalys

Målet bedöms rött. År 2023 bedömdes målet som rött.

Ingen förändring på indikatornivå under 2024.

3.5 Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Det saknas indikatorer att följa upp mot, därför saknas även diagram. Åtgärder har påbörjats.

4 Ren och giftfri vardag

Målområdet Ren och giftfri vardag omfattar en mer hållbar livsstil, matens miljöpåverkan, kretslopp, kemikalier, ren luft och buller samt hållbar upphandling. Målområdet innehåller 15 mål.

Hållbar livsstil

Medborgarundersökningen visar att gävlebornas uppfattning om kommunens miljöarbete blir mer och mer positiv. Även vissa indikatorer som kan härledas till medborgarnas beteende som följs i miljöbokslutet visar positiv trend. Exempel är indikatorer som följer lokala utsläpp från biltrafiken och den totala mängden insamlat avfall.

Kampanjen Hållbar vardag, där cirka 30 hushåll i Gävle deltog, avslutades i maj 2024 efter att ha pågått under 2023–2024. Arbetet med Hållbara evenemang fortsätter, med fokus på att öka avfallssorteringen och mer hållbara transportsätt till och från evenemangen vid kommunens egna evenemang som Stadsfesten, Nationaldagen, Bockinvigningen, samt vid idrottsvenemang och konserter. Gävle kommuns Agenda 2030-utbildning genomförs fortsatt internt.

Hållbar och klimatsmart mat och ökad livsmedelsproduktion

Under 2024 har det skett en positiv utveckling för tre av de indikatorer som följs under målet Hållbar och klimatsmart mat: andel ekologiskt, andel rött kött och minskat matsvinn. Målet för andelen ekologiskt har redan uppnåtts inom kommunens cirka 36 förskolor med egen matlagning, den upphandlade kosten har en bit kvar. Målen för rött kött och minskat matsvinn är på väg att nås.

Det har skett en negativ utveckling för målen ökad andel närproducerat och svenskproducerat. För fortsatt arbete internt för att nå målen för klimatsmart och hållbar mat ställdes krav vid senaste upphandlingen av måltidsleverantörer. Till exempel att kött- och mejeriprodukter ska levereras i enlighet med den svenska livsmedelsstrategin, fisk ska komma från hållbara bestånd och en ökad mängd livsmedel ska vara ekologiska.

För att inspirera att använda mer närproducerad, lagad mat efter säsong och minska matsvinn bjöds både invånare och kommunanställda in till ett digitalt inspirationsevent, "Cook along". Ett

samarbete mellan Gävle kommun och Gästrike återvinnare.

Målet för ökad livsmedelsproduktion är fortsatt rött. Som underlag för bedömningen används bland annat två regionala rapporter som togs fram under 2021 "Livsmedelsproduktion i Gävleborgs län" och 2024 "Från jord till bord - Livsmedelsberedskap i Gävleborg". De rapporterna visar på en negativ utveckling.

Under 2024 påbörjades arbetet med att ta fram en färdplan för ökad lokal livsmedelsproduktion i Gävle kommun. Målet är att främja god och hälsosam mat, skapa fler företag och jobb, förbättra odlingslandskapet, öka beredskapen och medvetenheten om matens betydelse. Det arbetet är tänkt att vara uppstarten för att få framdrift för ökad livsmedelsproduktion och även öka andelen inköp av närproducerat och svenskproducerat internt.

Luft och buller

De mätare som följer luftkvaliteten på Staketgatan visar att de lokala utsläppen av kvävedioxid minskar men att partikelhalterna fortfarande är höga. Det ger en indikation på att fossilfria drivmedel fått genomslag men att de fortsatt höga partikelhalterna indikerar att mängden trafik som fortfarande finns i kommunen behöver minska ytterligare även om en minskning har skett. Antalet körda mil per bil inom Gävle kommuns geografiska området har minskat med 11 % sedan basåret 2018 vilket följer den nationella trenden sedan pandemin. Det går inte att peka på några tydliga anledningar som bidragit till minskningen eftersom det inte går att se någon förflyttning till andra transportsätt som cykel och kollektivtrafik.

Det har tagits fram ett åtgärdsprogram för buller och en handlingsplan för luftkvalitet. Lokalt har en ny parkeringspolicy och nya nivåer på taxor beslutats.

Antal körda mil med bil inom kommunkoncernen har minskat och även antal bilar. Det betyder att de bilar som finns inom Gävle kommunkoncern körs och används mer optimalt. Alla fordon inom Gävle kommunkoncern kan drivas på fossilfria drivmedel men en del feltankningar sker fortfarande.

För att komma tillrätta med de feltankningar som fortfarande sker, ska alla fordon kopplas till specifika tank kort. Inom Gävle kommunkoncern byter även verksamheter inom kommunen ut bilar och ersätter med cyklar, totalt 175 cykelavtal och 10 elsparksavtal är nu aktiva via Gavlefastigheter. Åtgärder under målområdet "Gävle kommun är klimatneutralt 2035" bidrar också till målen för luft och buller.

Hålla Gävle rent, snyggt och tryggt

Under 2024 slogs deltagarrekorde igen under Gävles Skräpplockardagar, 15 765 deltagare var anmälda. Gävle kammade hem andra platsen som Sveriges bästa Håll Sverige rent kommun. Det har skett en positiv förändring i medborgarnas syn på nedskräpningen sedan indikatorn började följas.

Gävle kommuns deltagande i Skräpplockardagarna, Gavlegårdarnas medverkan i Skräpfria kvarter, Nationaldagen i Bolulångern hade fokus på minskad nedskräpning och att resa hållbart. Ett nytt samarbete att rensa i Gavleån mellan Gävle kommun och Gävlegrodorna, vår lokala dykkklubb, och Hands 2 Ocean. Städa Sverige tillsammans med 300 idrottsungdomar plockade skräp i Gävle och Sandviken. Det finns även ideella organisationer som tillsammans ger sig ut att plocka skräp, exempelvis Gävle södra scoutkår och Öppet forum Sätra.

Cirkulär resursanvändning

Invånarna blir bättre på att minska och sortera sitt avfall. Målet att minska det brännbara avfallet till 360 kg per invånare år 2025 anses möjligt att nå.

För att öka andelen utsorterat material har Gästrike återvinnare påbörjat införandet av fastighetsnära insamling av papper- och plastförpackningar och det är krav på 95 % återvunnen plast i de nya avfallskärlen.

Arbetet med att uppdatera Kretsloppsplanen påbörjades. Gavlegårdarna har inlett ett samarbete med Freetrailer där deras hyresgäster kan låna släpvagn gratis för att köra bort grovavfall till Gästrike Återvinnare. Det har startats upp en arbetsgrupp för Återbruk av byggmaterial genom Gävle klimatavtal. Det har mynnat ut i konkreta återbruksprojekt som till exempel vid rivning av lägenheter i Valbo. Gävle kommuns interna möbelpool fortsätter att

utvecklas. Totalt har 6,2 miljoner kronor och 122 ton koldioxidekvivalenter sparats 2024 via möbelpoolen.

Det genomförs mindre åtgärder på flera håll för en mer cirkulär resursanvändning men för att växla upp arbetet till en mer storskalig nivå krävs ökade resurser. Det finns möjligheter att söka externa medel för cirkulär resursanvändning vilket nu ses över.

Hållbar upphandling

Under 2024 har flera åtgärder vidtagits för att främja miljö i upphandlingar.

Utbildning för inköpssamordnare inom Gävle kommunkoncern: "Kostnadseffektiv och hållbar upphandling" har genomförts och en "Lathund Miljö och Klimat i upphandling Gävle kommun" har tagits fram. Miljöriktlinjer för upphandlingar har börjat utvecklas, med fokus på fossilfria transporter och drivmedel för arbetsmaskiner och transporter. Gävle Hamn AB har ställt krav på fossilfria drivmedel i alla upphandlingar. Specifikt för bogserbåsupphandlingar har krav på HVO100 drivmedel införts. Från och med 2025 ska alla transporter inom Gavlegårdarnas uppdrag ske med fossilfritt drivmedel.

Vid inköp av kläder ställs krav på att de inte ska innehålla farliga ämnen. Ett nytt avtal om städtjänster för kommunens lokaler har tecknats där leverantören ska intyga att de produkter som används vid städningen uppfyller kraven för Svanenmärkning, Bra miljöval eller liknande. Gävle Energi har genomfört en liknande upphandling för städtjänster med krav på att städkemikalier inte får innehålla farliga ämnen, samt en repetitionsutbildning för medarbetare som gör inköp och upphandlingar.

Det som behöver utvecklas är ett mer systematiskt arbete hur miljö- och hållbarhetskrav kan ställas och hur de upphandlingar som det ställs krav i kan följas upp på ett mer effektivt sätt.

4.1 Alla invånare ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling år 2030.

Målanalys

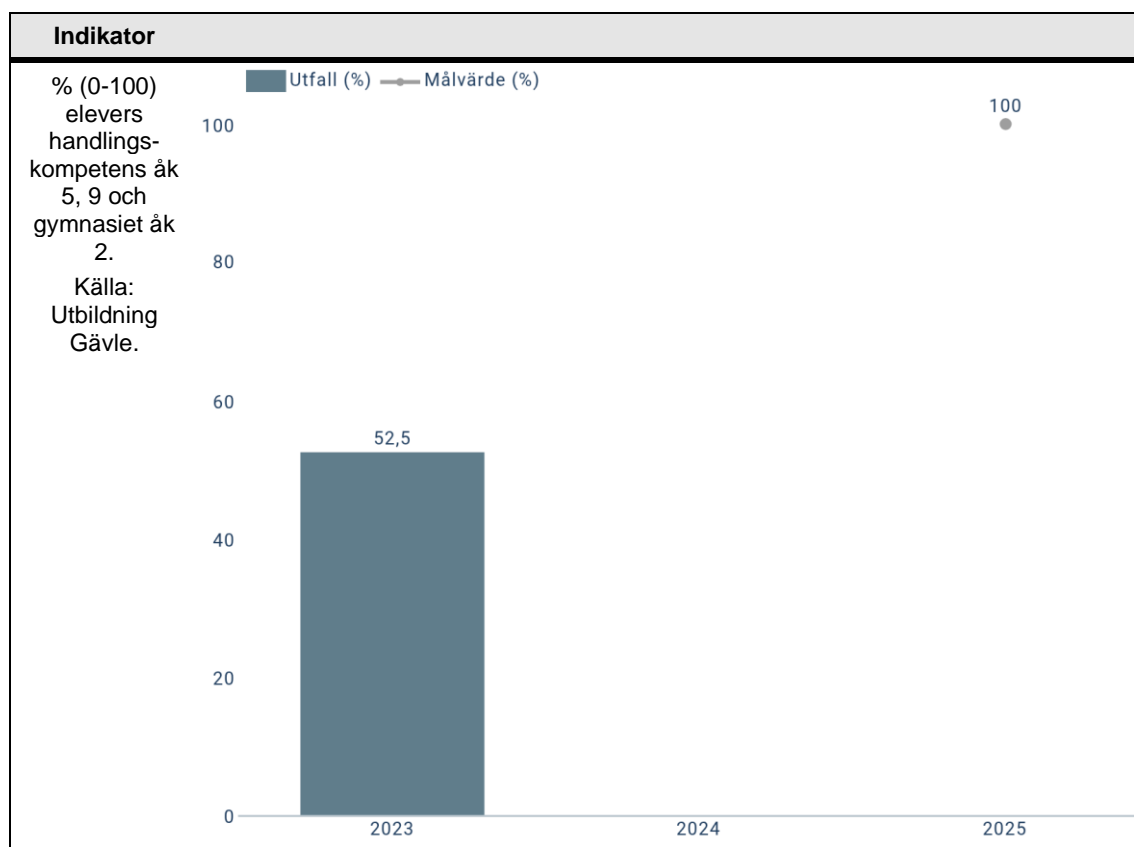
Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

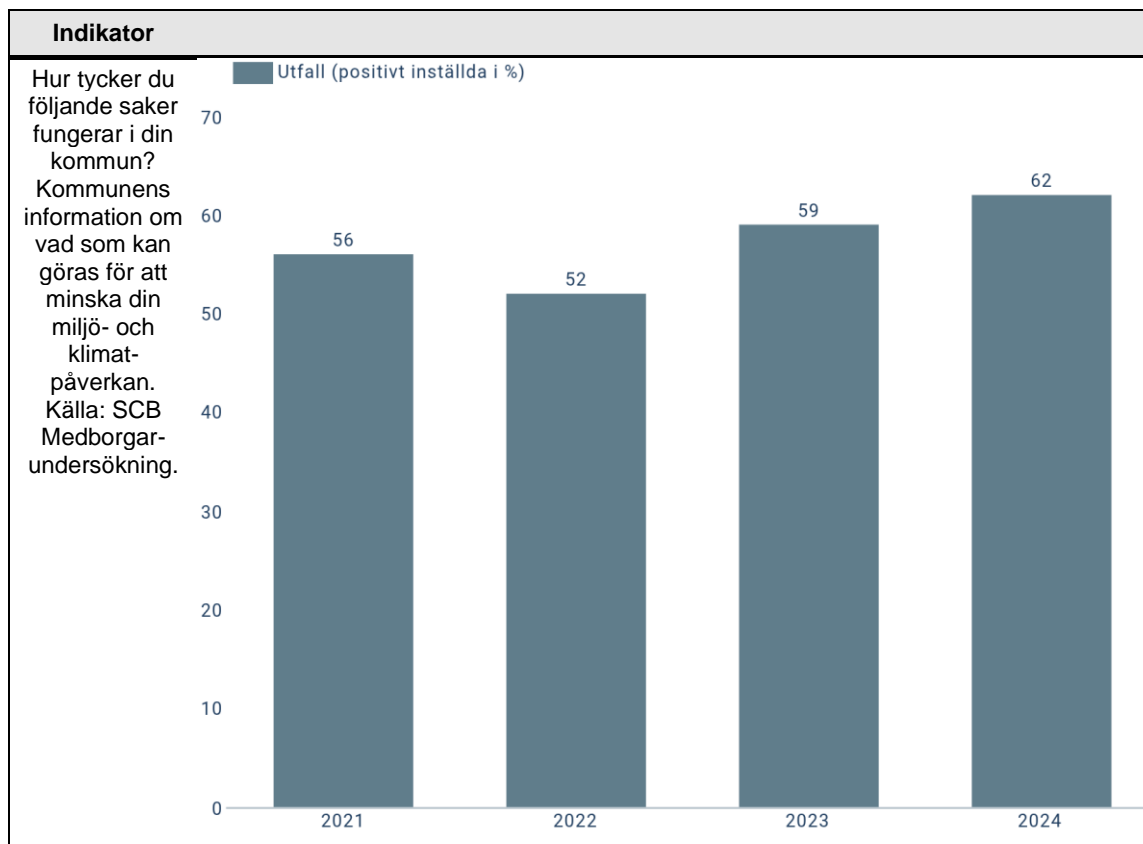
Den indikator som följer elevers handlingskompetens genomförs vart annat år vilket innebär att det inte går att använda den indikatorn som underlag i 2024 års målanalys. Under 2024 har det skett en positiv förändring kring medborgarnas uppfattning om kommunens information om vad som kan göras för att minska deras miljö-och klimatpåverkan jämfört med 2023, från 59 % till 62 %.

Jämfört med basåret 2021 har medborgarnas uppfattning om kommunens information ökat från 56 % till 62 %.

Mål i Kretsloppsplanen

- Event som genomförs i kommunens regi ska ske på ett hållbart sätt.

4.2 Alla kommunala skolor och förskolor ska ha uppnått certifieringen Grön Flagga och/eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling senast år 2025.

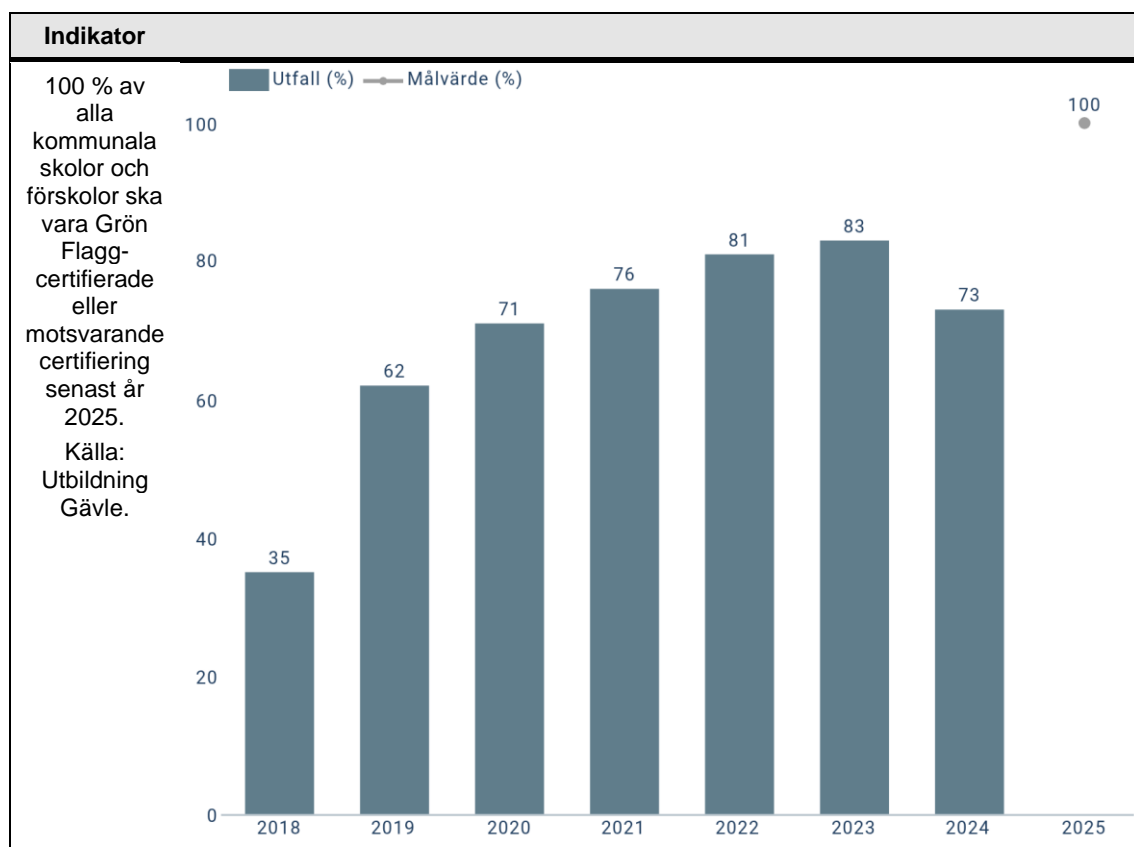

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som grönt.

Under 2024 har det skett en minskning av certifierade förskolor och skolor jämfört med 2023. Anledningen till den senaste minskningen är det ekonomiska läget som skapar ändrade förutsättningar i verksamheterna.

Jämfört med år 2018, då det låg på 35 % har det skett en ständig ökning fram till 2024, därför bedöms målet fortfarande som gult.

4.3 Hållbar och klimatsmart mat.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Under 2024 har det skett en positiv utveckling för tre av de mål som följs under målet Hållbar och klimatsmart mat: andel ekologiskt, andel rött kött och minskat matsvinn.

1. Andel ekologiska livsmedel har ökat från 45 % år 2023 till 49 % år 2024.

Jämfört med basåret 2018 har det skett en ökning från 41,1 % till 49 % år 2024.

2. Andel rött kött har minskat från 6 % år 2023 till 5,5 % år 2024.

Jämfört med basåret 2020 då andelen rött kött var 8 % har det skett en minskning till 5,5 % år 2024. Målet på 6,4 % som är satt för år 2025 har uppnåtts.

3. Andel svenskproducerat har ökat från 54 % år 2023 till 55,5 % år 2024.

Jämfört med basåret 2020 har det skett en minskning från 58 % till 55,5 % år 2024.

4. Andel närproducerat har minskat från 14 % år 2023 till 11 % år 2024.

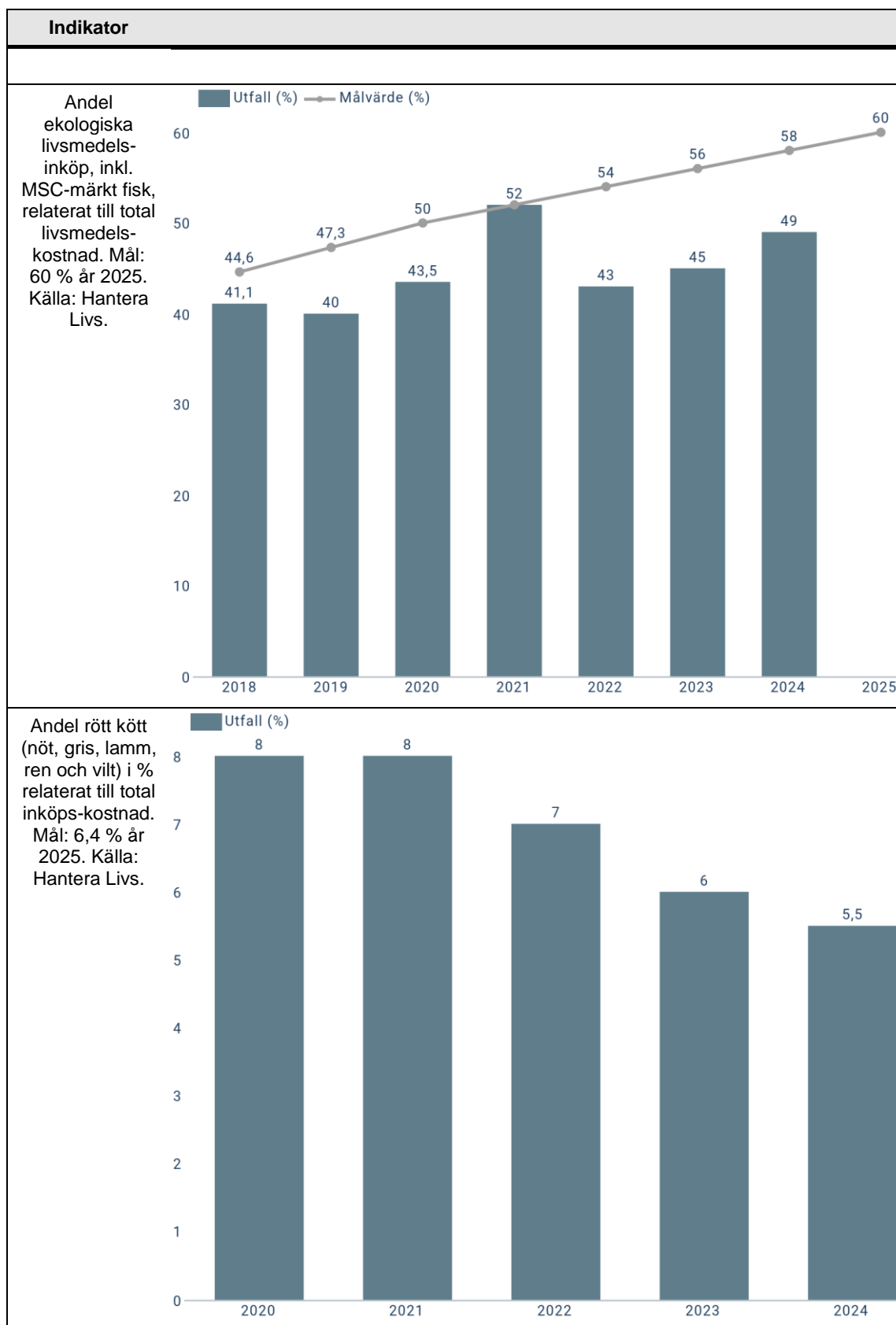
Jämfört med basåret som var 20 % år 2020 har det också minskat. Målet att öka närproducerat till 20 % är långt ifrån att nås år 2025.

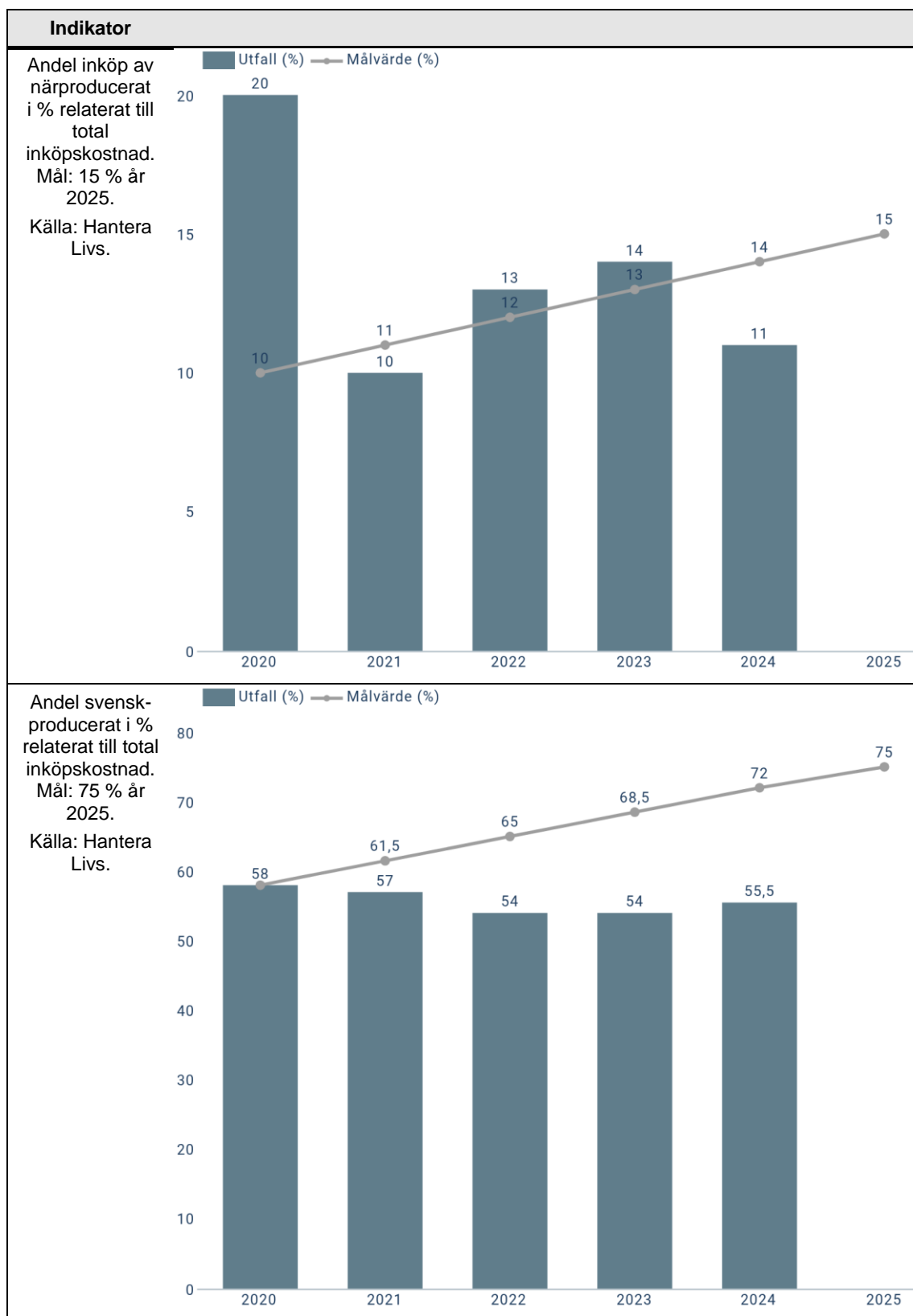
5. Matsvinn har minskat från 49 gram/portion år 2023 till 41 gram/portion år 2024.

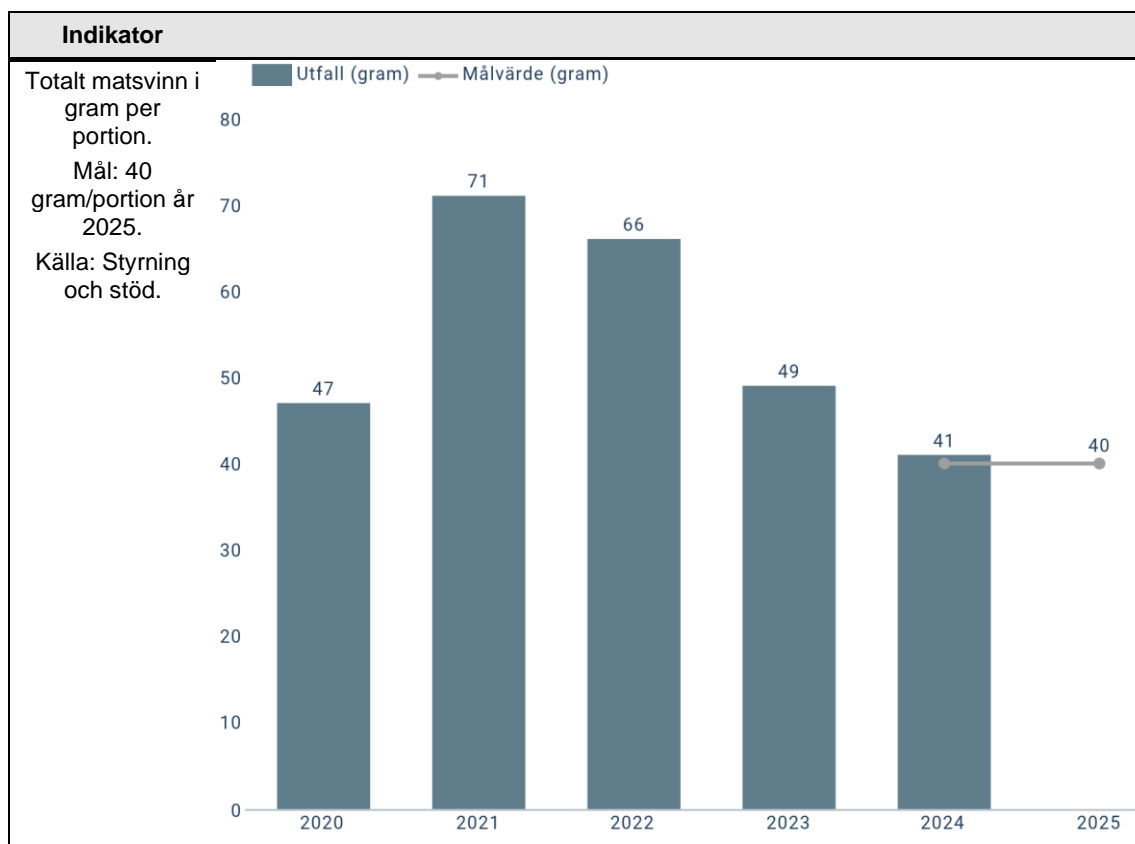
Förskola och skola är redan i mål då deras matsvinn låg på 38 respektive 39 gram per portion.

Jämfört med basåret 2020 har det skett en minskning från 47 gram/portion till 41 gram/portion.

Mål för matsvinn finns även i med Kretsloppsplanen.

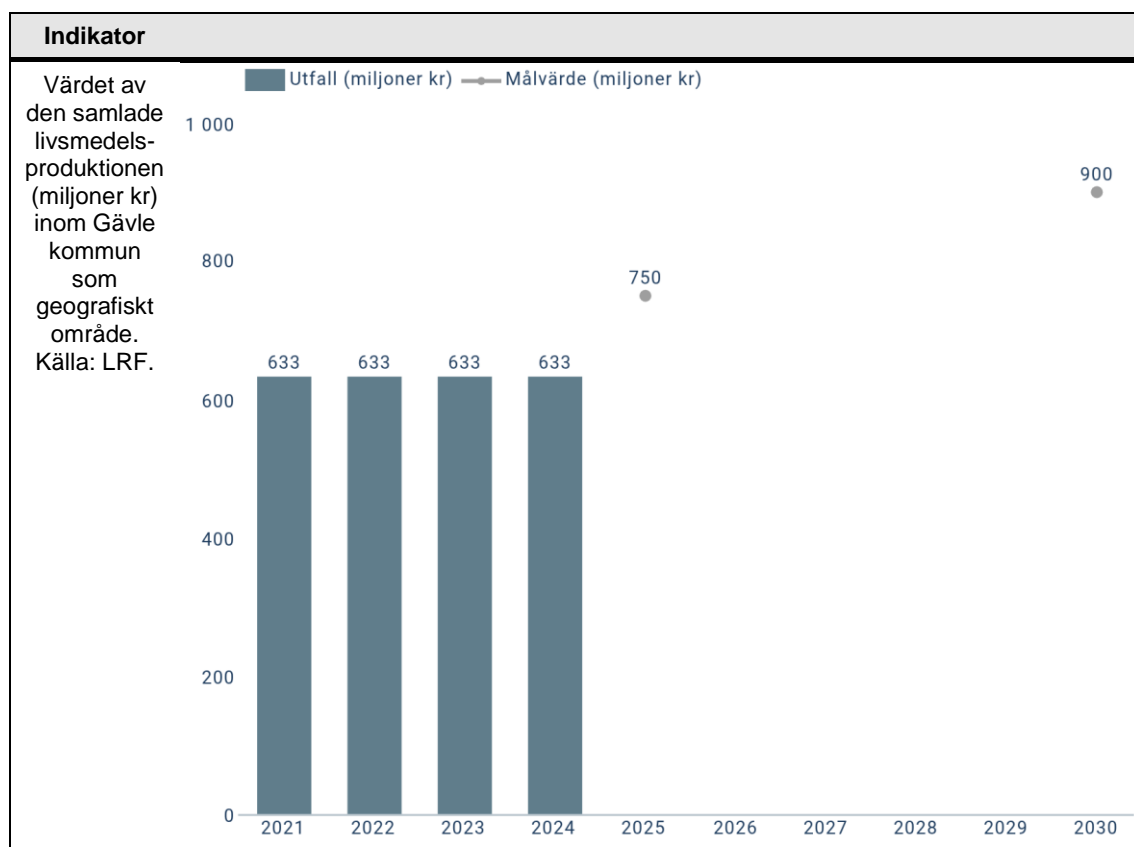
4.4 Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030.

Målanalys

Målet bedöms rött. År 2023 bedömdes målet som rött.

Den indikator som följs har visat sig vara svår att följa upp på kommunal och regional nivå och är därför inte trovärdig. De indikatorer för inköp av närproducerat och svenskproducerat som följs under målet Hållbar och klimatsmart mat har en negativ trend.

4.5 Bibehållen jordbruksareal i kommunen.

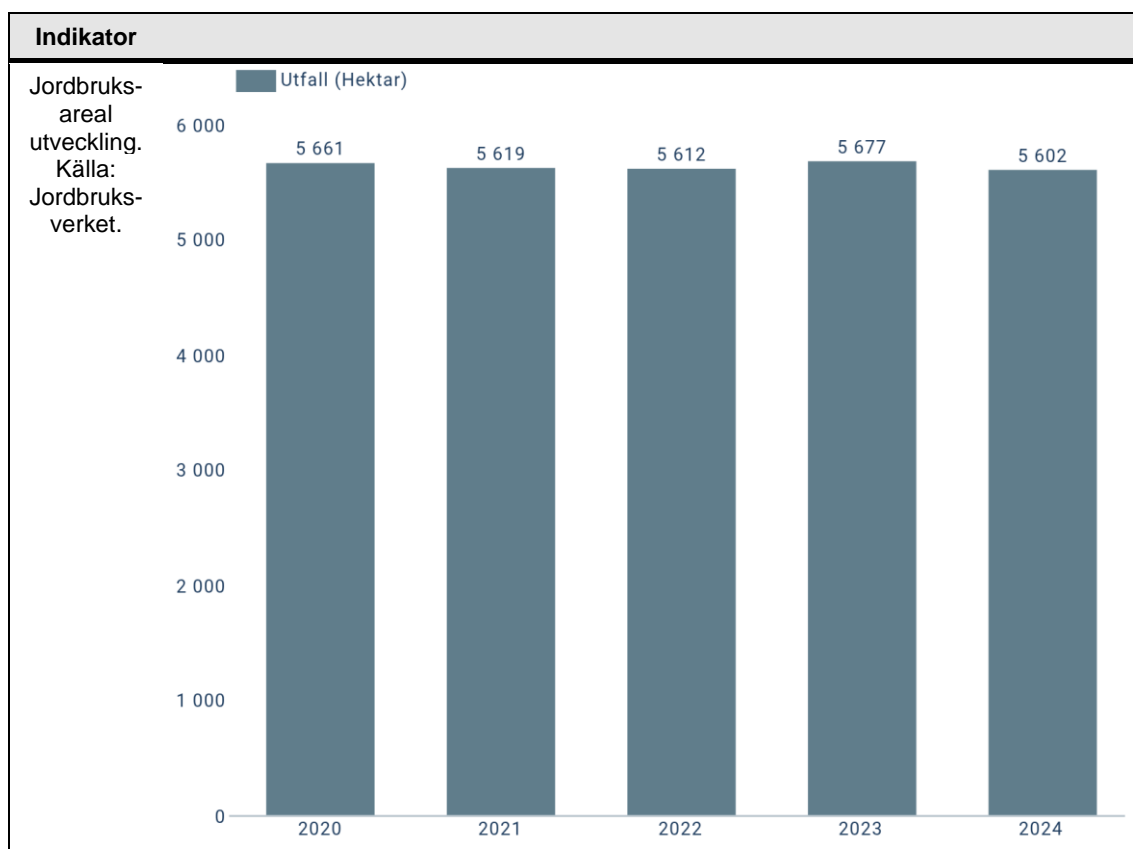

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

Under 2024 har det skett en liten minskning jämfört med 2023. Jämfört med basåret 2020 har det skett en marginell förändring.

Eftersom målet säger Bibehållen jordbruksareal och minskningen är marginell bedöms målet som gult.

4.6 Mängden hushållsavfall per invånare i Gävle kommun (matavfall, restavfall, tidningar, förpackningar och grovsopor) ska minska med 20 procent från år 2015 till år 2025.

Målanalys

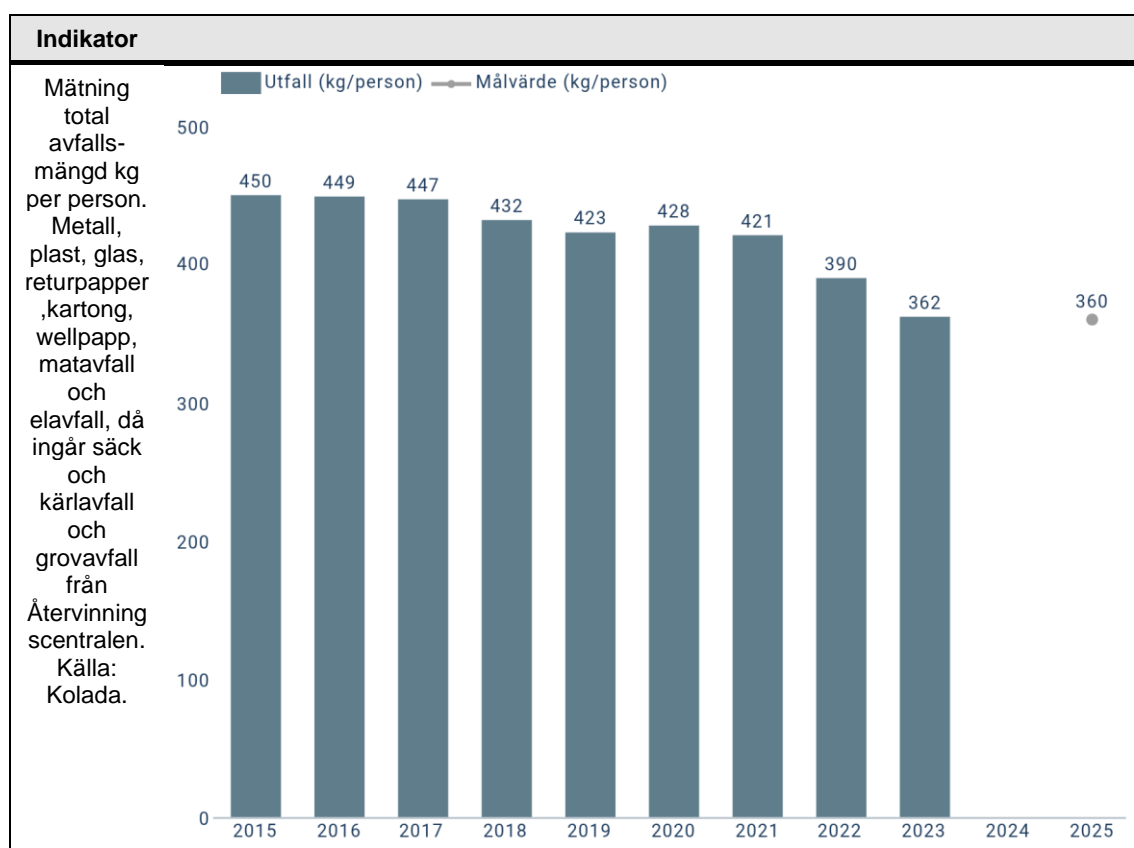
Målet bedöms grönt. År 2023 bedömdes målet som gult.

Statistik för 2024 är inte färdigställt. Under 2023 har det skett en positiv minskning till 362 kg per invånare och år jämfört med år 2022 då det var 390 kg per invånare och år.

Jämfört med basåret 2015 då det var 450 kg per invånare har det skett en minskning med 19,5 % och målet att minska till 360 kg per invånare år 2025 anses möjligt att nå.

Målet är även med i Kretsloppsplanen samt de här är med som komplement i Kretsloppsplanen:

Kommunen ska arbeta för en ökad återanvändning, att i högre grad återanvända produkter samt vid inköp upphandla begagnade produkter, Ökad sortering, återvinning och återanvändning och reparation av arbetskläder och annan textil ska öka och Kommunen ska ha ett aktivt arbete med att förbättra livscykelhanteringen när det gäller bärbar elektronik.

4.6 Minst 70 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns år 2025.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

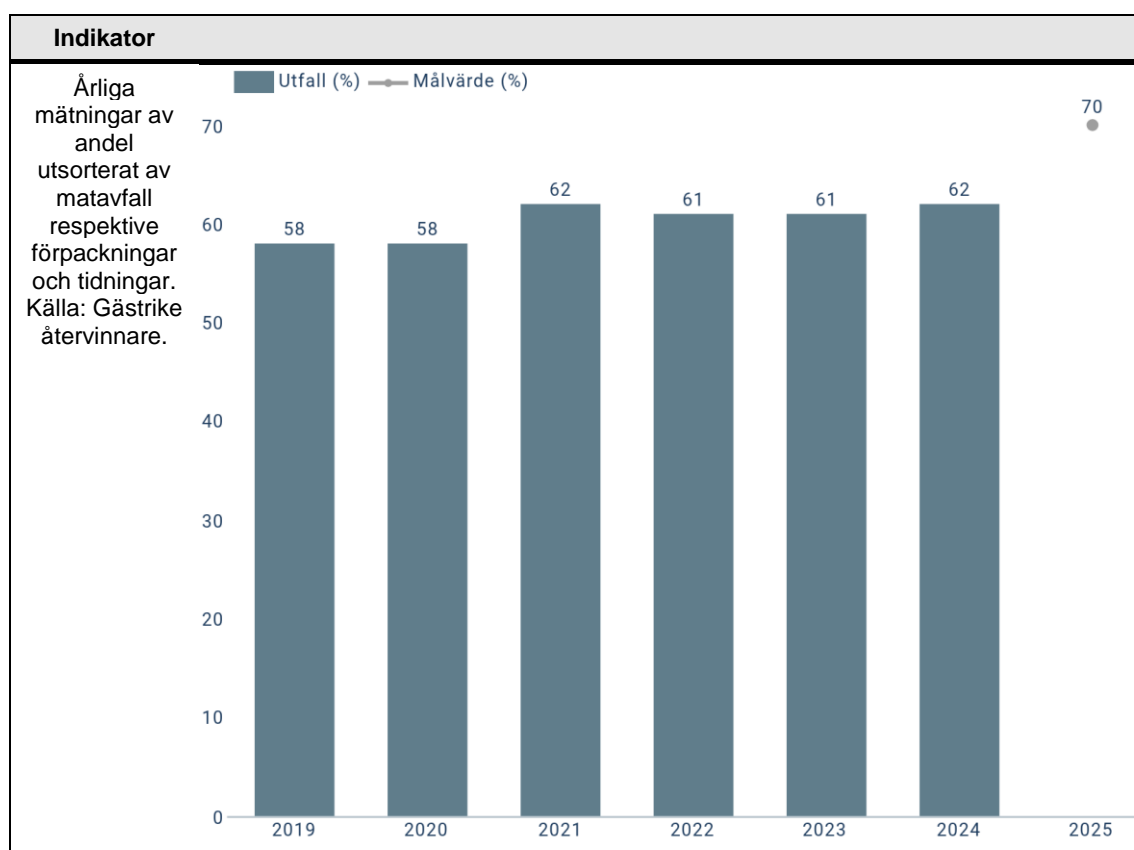
Samma mål är även med i Kretsloppsplanen.

Under 2024 har utsorteringsgraden ökat från 61 % år 2023 till 62 %.

Utsorteringsgraden för matavfall är 65 % och för förpackningar och tidningar 59,0 %.

Som sammanvägt mått blir utfallet 62 %.

Från basåret 2019 som var 58 % har utsorteringsgraden ökat succesivt.

4.7 Användningen av plast ska vara hållbar – mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Det saknas indikator för målet och därför finns det inte något diagram. Målet togs fram utifrån förutsättningar att kunna följa upp inköp av utvalda plaster. Dock har det inte varit möjligt att följa upp som planerat.

Under år 2024 tillkom en ny lag för engångs-plastförpackningar för både minskat plastanvändande och även för användande av flergångsförpackningar.

Mål som komplement i Kretsloppsplanen

- *År 2025 har 50% av de engångsartiklar som är tillverkade av plast och som används inom kommunala verksamheter fasats ut eller bytts ut mot flergångsartiklar, jämfört med år 2020.*

Det målet har inte varit möjligt att följas upp. Däremot ställs, som ovan nämnt, krav vid upphandling där det är möjligt.

4.8 Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren utemiljö ska öka.

Målanalys

Målet bedöms grönt. År 2023 bedömdes målet som grönt.

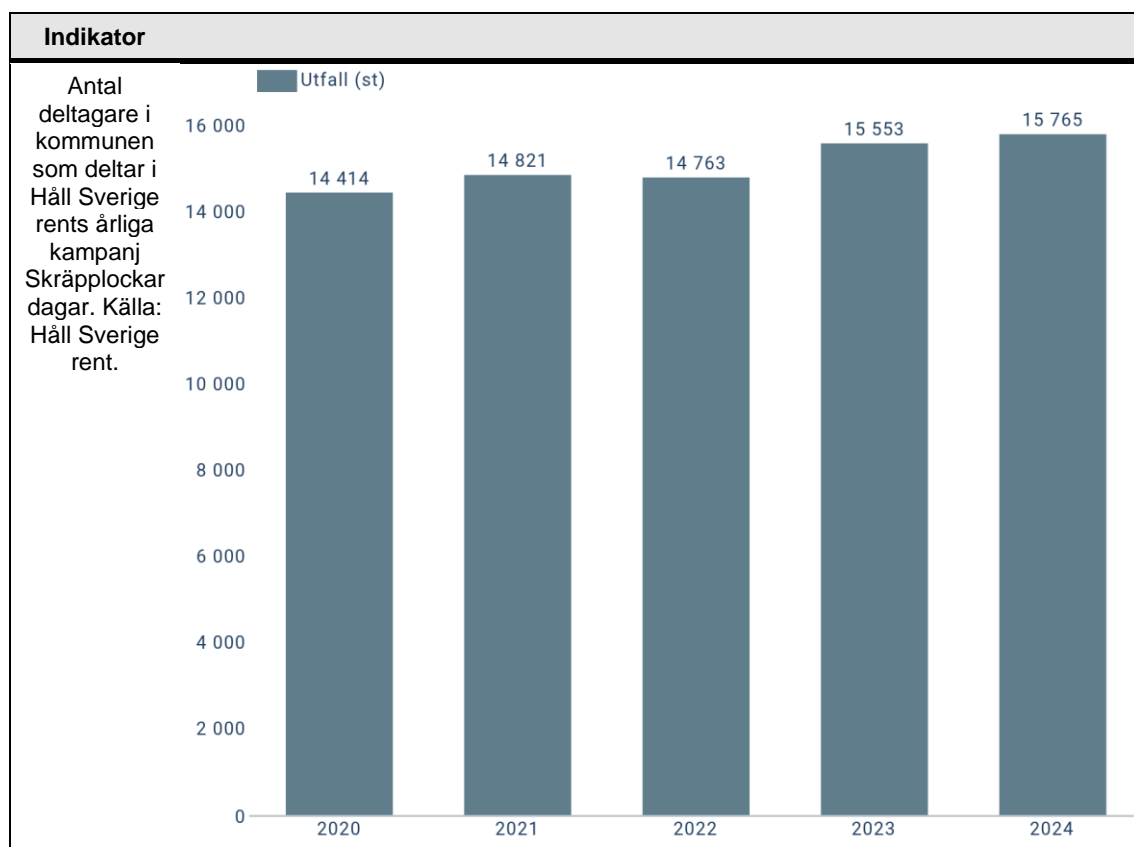
Under 2024 har antal deltagare i Skräpplockardagarna ökat från 15 553 deltagare år 2023 till 15 765 deltagare.

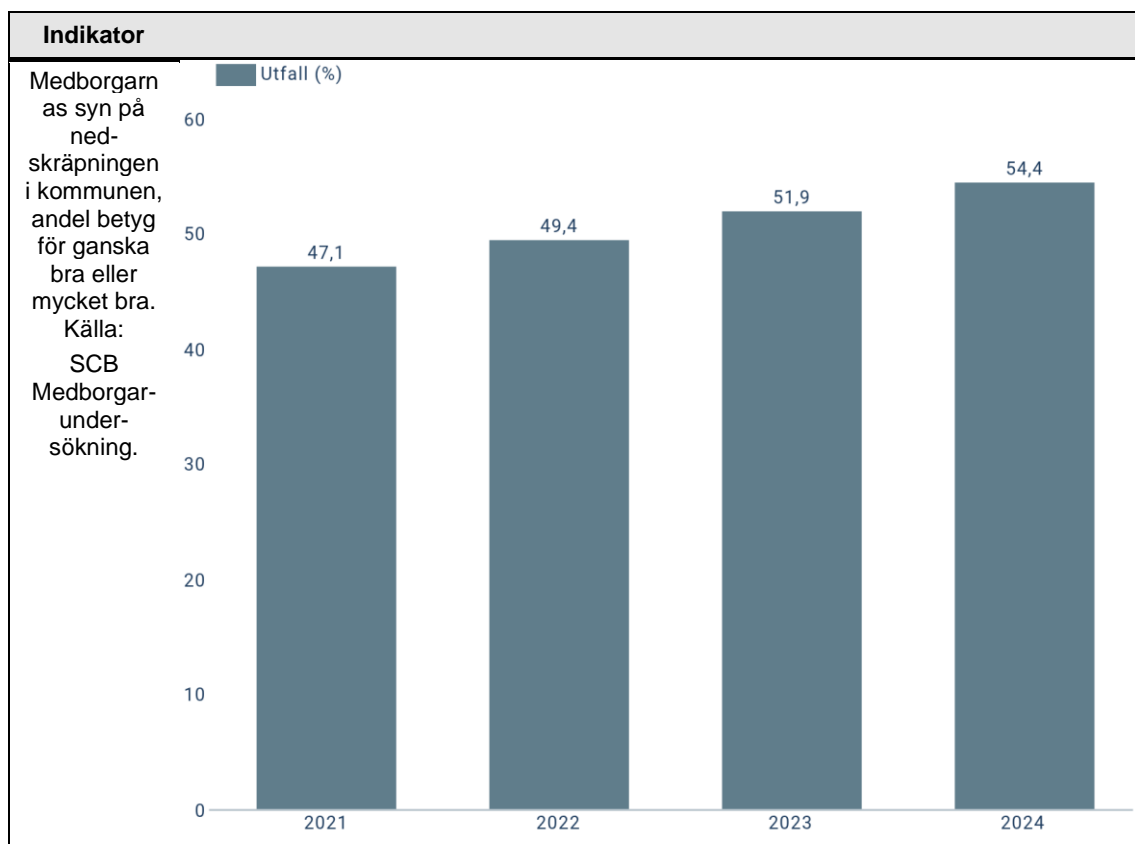
Sedan basåret 2020 då det var 14 414 deltagare har det varit deltagarrekorde varje år fram till och med 2024.

Det har även skett en positiv förändring på medborgarnas syn på nedskräpningen sedan indikatorn började följas.

Jämfört med basåret 2020 har invånarnas syn på nedskräpning ganska bra eller mycket bra ökat från 47,1 % till 54,4 % år 2024.

Även med som mål i Kretsloppsplanen.

4.9 Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

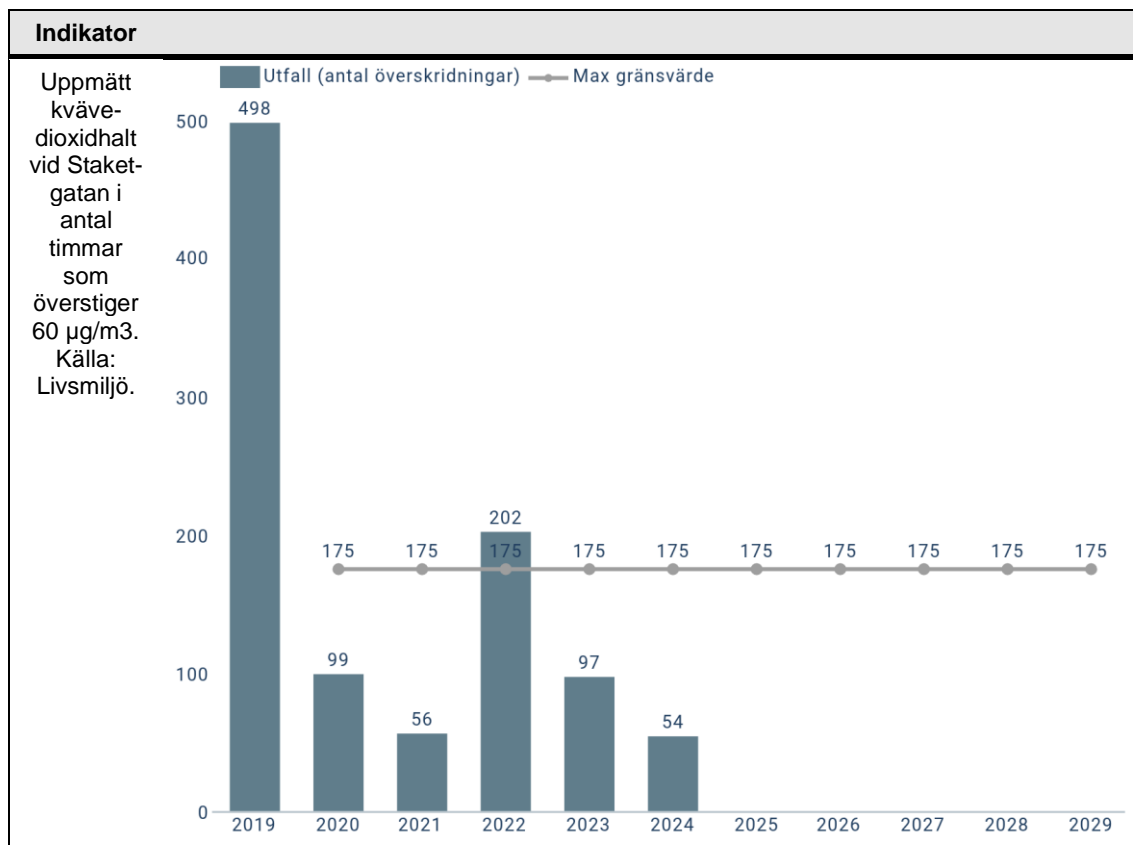
Målanalys

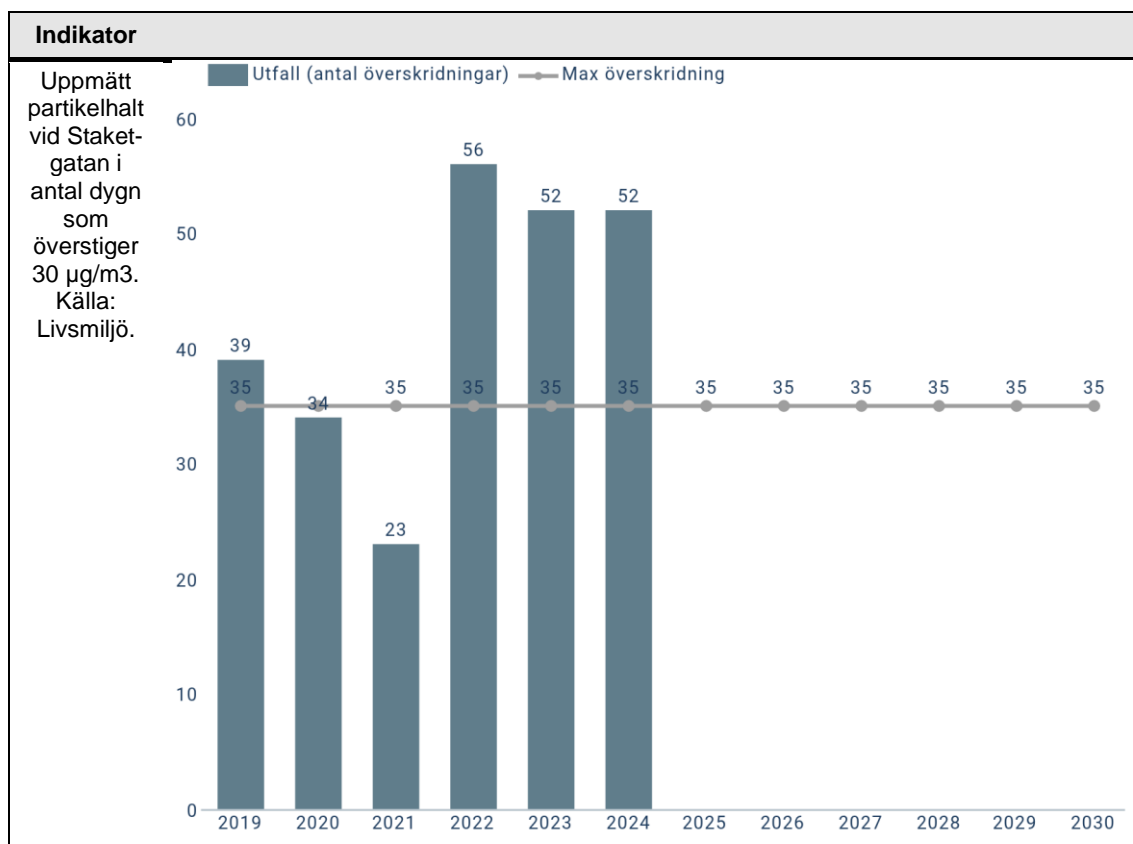
Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

Den ena indikatorn som följs är grön och den andra är röd, sammanslaget bedöms målet därför som gult.

Under år 2024 överskreds kvävedioxidhalten 54 gånger vid Staketgatan. Detta att jämföra med 2023 då den överskreds 97 gånger. Målvärdet får överskridas max 175 ggr/år. Därför anses indikatorn vara grön.

Under år 2024 överskreds partikelhalten 52 dygn 30 mikrogram per kubikmeter på Staketgatan, detta att jämföra med 52 dygn år 2023. Det har inte skett någon förändring med föregående år och målet överskrids. Målvärdet får överskridas max 35 ggr/år. Därför anses indikatorn som röd.

4.10 Negativa effekter av buller ska minska.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

Här saknas indikator att följa, därför finns det inte något diagram. Ett åtgärdsprogram för buller har antagits och innehåller indikatorer som framöver kan följas upp. Målet bedöms nu gult för arbetet är påbörjats via det antagna åtgärdsprogrammet för buller.

4.11 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att den totala körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 20 % per invånare jämfört med 2018.

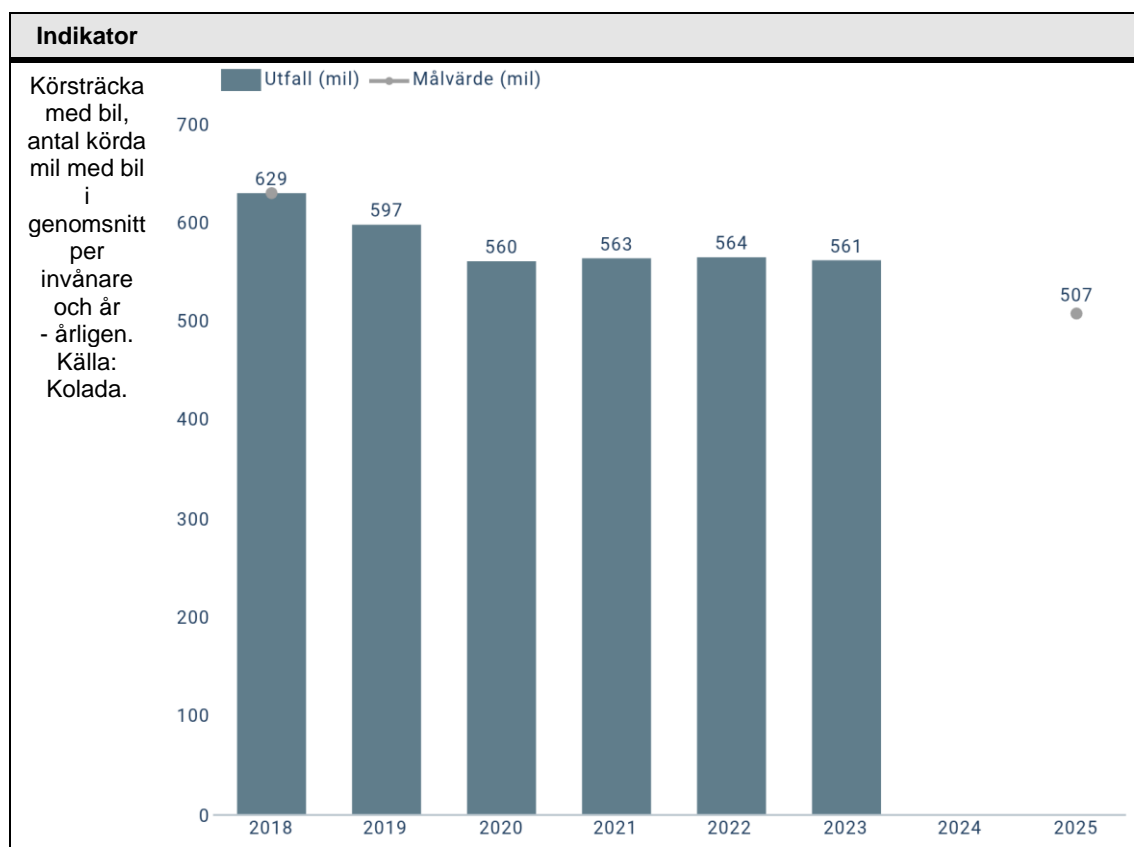
Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som rött.

Statistik saknas för 2024. Under 2023 har körda mil med bil minskat till 561 mil jämfört med 564 mil 2022.

Den nationella statistiken visar att antal körda mil har minskat i och med pandemiåren och sedan varit relativt stabil.

Jämfört med basåret 2018 har det skett en minskning från 629 mil till 561 mil år 2023. Det innebär en minskning med 11 %.

4.12 Den totala körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 30 %, jämfört med 2018.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

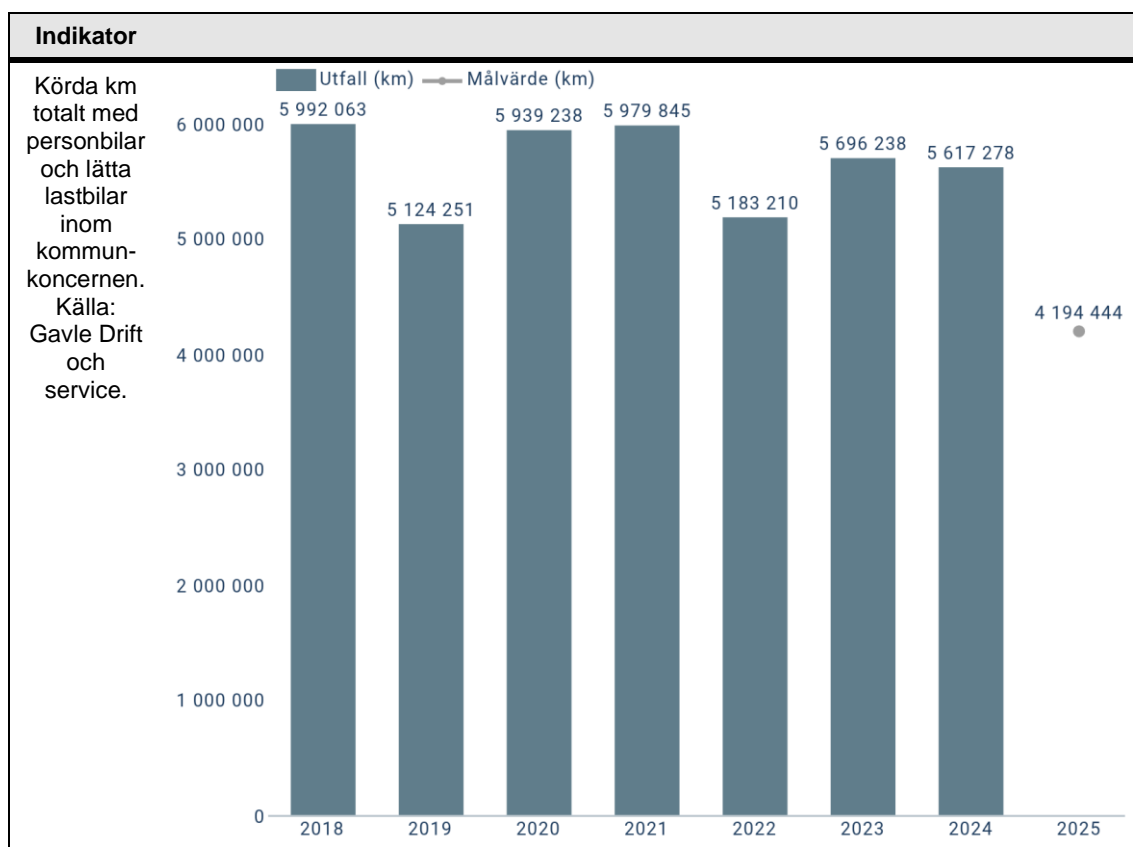
Under 2024 har antal körda kilometer med bil minskat till 5 617 278 kilometer från 5 696 238 kilometer år 2023.

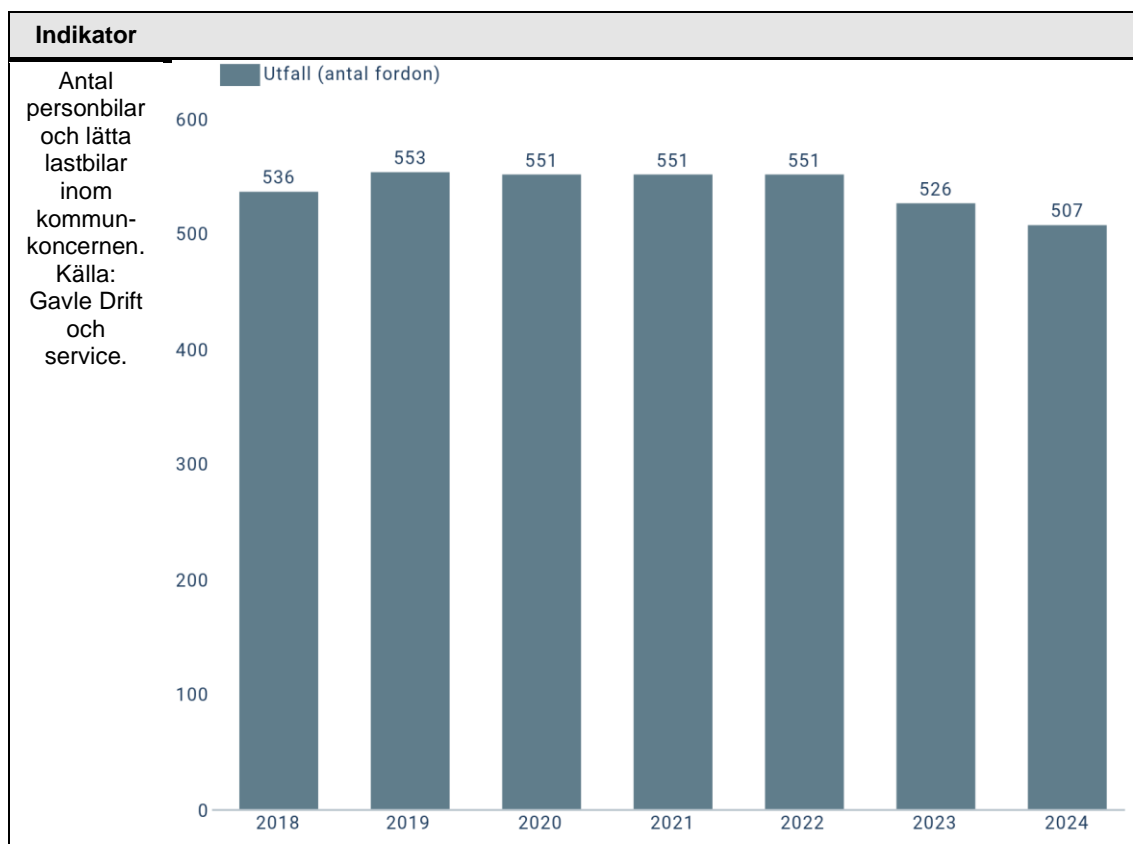
Jämfört med basåret 2018 har antalet kilometer minskat med 10 % per anställd*.

Under 2024 har andelen bilar har minskat med 19 fordon jämfört med 2023.

Jämfört med basåret 2018 har andelen bilar minskat med 29 bilar.

*Med reservation att den statistik som levererats över tid kan innehålla avvikelser på grund av utveckling av körjournaler från manuell uppföljning till digital uppföljning.

4.13 Invånarnas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Här saknas indikatorer att följa, därför finns det inte något diagram. De indikatorer som följer utsläpp från biltrafiken under målet "Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas" ligger som grund för bedömningen.

Arbetet med kemikaliesmarta förskolor sker kontinuerligt för att minska plastprodukter som kan utgöra kemikalierisker. Kemikaliearbetet internt inom kommunkoncernen stöds till viss del av kemikaliehanteringssystem och checklistor. Även miljökrav ställs vid upphandlingar.

Mål som komplement i Kretsloppsplanen

- *Det ska inte finnas något farligt avfall i hushållens restavfall*

4.14 Varor och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara.

Målanalys

Målet bedöms gult. År 2023 bedömdes målet som gult.

Här saknas indikator, därför är det inte något diagram.

Målbedömningen grundar sig på de åtgärder och upphandlingar som genomförts under året där miljökrav ställts. Exempel på upphandlingar:

Utbildning för inköpssamordnare inom Gävle kommunkoncern: Kostnadseffektiv och hållbar upphandling.

Krav att leverantören ska ett miljöledningssystem.

Krav på förnybara drivmedel/fossilfritt vid upphandlingar av till exempel lastbilar och grävmaskiner.

Krav vid nybyggnationer att entreprenören ska arbeta mot Miljöbyggnad Silver

Krav på 95 % återvunnen plast i avfallskärl för Närsorterat.

Mål som komplement i Kretsloppsplanen

- *Vid upphandling ska, där det är möjligt och lämpligt, krav ställas att produkter inte får innehålla farliga ämnen*
- *Kommunen ska arbeta för en ökad återanvändning, att i högre grad återanvända produkter samt vid inköp upphandla begagnade produkter.*

Tack för att du läste Gävle kommuns miljöbokslut!

Läs mer om Gävle kommuns arbete med miljömässig hållbarhet på www.gavle.se/miljo